İŞKUR

2015

DENİZLİ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DENİZLİ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2015)

YAZARLAR

HATİCE AKDAĞOĞLU

ERHAN ERDOĞAN

ADEM YILDIRIM

SUNUŞ

Dünyada olduğu gibi ülkemizin ve ilimizin en öncelikli sorunlarının başında işsizlik ve istihdam gelmektedir. Son yıllarda işsizlik sorununun çözümüne ve istihdamın geliştirilmesine yönelik önemli gelişmeler kaydedilmesine rağmen, gençler arasındaki işsizlik oranı halen yüksek seviyelerdedir. İşsizlik sorunu genel olarak; kırdan kente göçün hızla artması, tarıma dayalı işgücünün azalması, nüfusun hızlı bir şekilde artmaya devam etmesi, her yıl işgücüne yüz binlerce kişinin katılması, buna mukabil olarak yeni istihdam kaynaklarının yeterince yaratılamaması ve en önemlisi de işgücü piyasasında aranan nitelikler ile işsizlerin sahip oldukları niteliklerin örtüşmemesi başlıca nedenlerdendir.

İşgücü piyasası ile ilgili diğer önemli sorun alanı ise, ülkede yüksek işsizlik oranına rağmen, işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu alanlarda eleman temininde ciddi sorunların yaşanmasıdır. Bu durum genel olarak ülkemizdeki genç nüfusun ve özellikle göçle birlikte tarım sektöründen gelen nüfusun eğitim seviyesinin düşüklüğü ve işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikte işgücüne dönüştürülmemesinden, yani mesleksizlikten kaynaklanmaktadır.

Ülkemizde ve ilimizde işsizlik sorununu çözmek ve işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmak için öncelikle sorunun doğru tespit edilmesi, işsizlik ve mesleksizlik sorununun çözümünü hedef alan aktif istihdam politikalarının devreye sokulması sorunun çözümüne katkı sağlayacaktır.

Bu amaçla yerel düzeyde işgücü piyasasındaki mevcut durumu izlemek, değişimleri takip etmek ve bunların işgücü arz ve talebi üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmak için Denizli İşgücü Piyasası Araştırması yapılmıştır. Bu araştırmayla, işverenlerimizin günümüzde ve gelecek dönemlerde hangi mesleklerde ne kadar elemana ihtiyaç duydukları, elaman temininde güçlük çektikleri mesleklerin hangileri olduğu ve bu mesleklere elaman bulmakta zorlanma nedenleri sorulmuştur. Ayrıca işverenlerin iş için başvuran kişilerde aramış olduğu niteliklerin neler olduğunu belirlemek amacıyla Denizli Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğümüzce işveren veya firma temsilcileri ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Yapılan bu çalışma ile işgücü piyasasının ihtiyaçları ve sorunları belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu vesileyle, yapılan bu çalışmanın başarıyla tamamlanmasında emeği geçen başta il müdürü ve çalışma ekibine teşekkür ediyor, çalışmanın ilimize ve tüm ilgililere faydalı olmasını diliyorum.

Saygılarımla.

Şükrü KOCATEPE

Denizli Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Günümüzde işgücü piyasası analizlerini önemli hale getiren faktörler ise; bölgesel, hatta il il farklılıkların belirlenmesi, yerel mekanizmalara işlerlik kazandırılması, kısa, orta ve uzun vadeye yönelik projeksiyonların oluşturulması ve uygulanan politikaların etkisinin incelenmesi biçiminde

sıralanabilir. Bu analizler aynı zamanda bölgesel kalkınmanın da önemli bir parçasını oluşturur. Bu bağlamda işgücü piyasası analizleri; işgücü piyasasına yönelik verilerin dışında, bölgenin sosyo-ekonomik görünümünü ve bunların işgücü piyasası ile nasıl ilişkilendirileceği hakkında tahminler yapabilmeyi mümkün kılar.

Yerel işgücü piyasası analizleri; bölgesel farklılıkların izlenmesi, İl istihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu gibi yerel yönetim mekanizmalarına işlerlik kazandırılması, yerel düzeyde işveren ve iş arayan eşleştirmelerinin sağlanması, orta vadede işverenler tarafından talep edilen becerilerin işsizlere kazandırılması ve uygulanan işgücü politikalarının etkilerinin izlenmesinde son derece önemli çalışmalardır. İşgücü Piyasası Analizi sadece mevcut beceri ihtiyaçlarını değerlendirmekle kalmaz, uzun vadeli bir bakış açısı da oluşturur. İşgücü Piyasası Analizleri gelecekteki ihtiyaçları öngörerek bu ihtiyaçlara aktif olarak yön vermeyi sağlayan istihdam ve eğitim politikalarının oluşturulmasında da kilit çalışmalardan en önemlisidir.

'İşgücü Piyasası Araştırması' ile ulaşılmak istenen temel hedefler, Denizli il sınırları içerisinde sektörel bazda işgücü piyasasına ilişkin en gerçekçi ve güncel durumu belirlemek, ilin istihdam yapısını ortaya koymak, ihtiyaç duyulan işgücünü tespit etmek, mevcut istihdamdaki artış ve azalış oranları ile temininde güçlük çekilen meslek ve pozisyonları belirlemektir. Bu istatistiki veriler ışığında İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarına rehberlik etmek ve mesleki eğitim faaliyetlerine yön vermek temel gayedir.

Denizli ili İşgücü Piyasası Araştırmasının; ülkemize, ilimize ve ilgili tüm taraflara yararlı olmasını diler, bu çalışmaya fiilen katılım sağlayan başta İş ve Meslek Danışmanları olmak üzere tüm İl Müdürlüğümüz çalışanlarına özverili çalışmaları nedeniyle teşekkür ederim.

Ferudun GİRESUN
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ 2
İÇİNDEKİLER 6
TABLO LİSTESİ 7
ŞEKİL LİSTESİ 9
KISALTMALAR 10
YÖNETİCİ ÖZETİ 11
GİRİŞ 15
BİRİNCİ BÖLÜM 16
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 16
İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 16
İŞKUR GÖSTERGELERİ 18
KAYITLI İŞSİZ 18
AÇIK İŞLER 19
İŞE YERLEŞTİRMELER 21
MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ 22
İŞSİZLİK ÖDENEĞİ 23
İKİNCİ BÖLÜM 25
İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 25
AMAÇ VE YÖNTEM 25
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 27
AÇIK İŞLER 42
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 62
İSTİHDAM ARTIŞ ve AZALIŞ BEKLENTİSİ 75
SONUÇ 80
KAYNAKÇA 82
EKLER 83
Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu 83
Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 90
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 92
Ek 4- 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri DENİZLİ 100

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri, Denizli 16
Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı 19
Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı 20
Tablo 4: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı 22
Tablo 5:Kurs ve Kursiyer Göstergeleri 23
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı 23
Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2014) 24
Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı 27
Tablo 9: Denizli'de Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı 28
Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı 30
Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler 31
Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları 32
Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar 33
Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler 34
Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin ve Çalışanların Dağılımı 35
Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler 36
Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı 37
Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler 38
Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılım 41
Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları 43
Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları 45
Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 46
Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 47
Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı 48
Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı 49
Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 50
Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 51
Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 52
Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları 52
Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları 53
Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 53

Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 54
Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı.. 54
Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 54
Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 55
Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre 55
Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi 57
Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 58
Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 59
Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 59
Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 60
Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 60
Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 61
Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 61
Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı 63
Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı 64
Tablo 47: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler 65
Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri 69
Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman TGÇ Durumu 70
Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman TGÇ Durumu 71
Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 72
Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 74
Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları 75
Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları 76
Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları 77
Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek 77
Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler 78
Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi 79

ŞEKİL LİSTESİ

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri, Denizli 17
Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı, Denizli 18
Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş 20
Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme 21
Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 29
Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı 30
Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar 31
Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları 39
Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı 40
Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı 40
Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri 42
Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları 44
Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı 46
Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı 50
Grafik 15:Açık İşlerde Aranılan Beceriler 56
Grafik 16: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi 57
Grafik 17: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 62
Grafik 18: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı 65
Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri 2014-2015 66
Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri 67
Grafik 21: Sektörlere Göre Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri 68
Grafik 22: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri 72
Grafik 23: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri 73
Grafik 24: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri 74

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İEP: İşbaşı Eğitim Programı

İO: İşsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TYP: Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

Denizli İli İşgücü Piyasası Araştırma Raporu, 2015 yılı Mayıs-Haziran aylarında Kurumumuz İş ve Meslek Danışmanlarınca gerçekleştirilen işyeri ziyaretleri neticesinde derlenen verilerin tablolar ve grafikler yardımıyla yorumlanması sonucu oluşturulmuştur. Raporun ilk kısmında genel işgücü göstergelerinden ve İŞKUR verilerinden bahsedilmiş, ikinci kısmında ise işgücü piyasası talep araştırması verileri detaylı şekilde incelenmiştir. Sonuç kısmında ise genel bir değerlendirme yapılarak istihdam politikalarına yön verecek öneriler sunulmuştur.

2013 verilerine göre Denizli ilinde istihdam oranı; yani mevcut istihdamdakilerin çalışma yaşındaki nüfusa (aktif nüfus) oranı yüzde 54'tür. İşgücüne katılım oranı (mevcut istihdamdakiler ile işsizlerin toplamının aktif nüfusa oranı) ise 2013 yılındaki araştırma sonuçlarına göre ilimizde yüzde 57,7 olarak gerçekleşmiştir. İşsizlik oranı Türkiye genelinin oldukça altında yüzde 6,5 olarak belirlenmiştir.

Kurum kayıtlarına göre 2014 yılında en fazla kayıtlı işsizin bulunduğu meslekler sıralaması; Beden işçisi (genel), Temizlik Görevlisi, Ön Muhasebeci, Büro Memuru, Sekreter, Satış Danışmanı, Makineci ve Şoför-Yük Taşıma şeklinde gitmekteydi. 2015 yılında ise listede fazla değişiklik olmamakla beraber sıralama; Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi, Büro Memuru, Ön Muhasebeci, Satış Danışmanı, Makineci ve Şoför -Yük Taşıma şeklindedir.

Denizli'de en fazla açık iş talebi verilen meslekler sıralamasında; Beden İşçisi, Makineci, Dokuma Makineleri Operatörü ve Mermer İşçisi meslekleri hem 2014 yılı hem de 2015 yılı kayıtları dikkate alındığında ilk dört sırayı oluşturan meslekler olmuştur. Diğer yandan en fazla açık iş talebi verilen ilk on beş mesleğin altı tanesi her iki yılda da tekstil sektörüyle ilgili mesleklerdir.

En fazla işe yerleştirmesi yapılan meslekler ise 2014 yılı kayıtlarına göre Beden İşçisi, Makineci, Dokuma Makineleri Operatörü ve Mermer İşçisi, 2015 yılı kayıtlarında da; Beden Işçisi, Makineci, Dokuma Makineleri Operatörü ve Mermer İşçisi olarak gerçekleşmiştir.

İŞKUR'un düzenlediği Aktif İşgücü Programları kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırmakla kalmayıp hem kişilere meslek kazandırmakta, hem de kişilerin işgücü piyasasına girişinde aracı rol oynamaktadır. 2015 yılı Haziran ayına kadar olan süreçte toplam 433 kurs programı düzenlenmiş ve bu kurslardan 3.988 kursiyer faydalanmıştır.

Pasif istihdam politikalarından birisi olan işsizlik ödeneğine ilimizde 2015 yılı Haziran ayı itibariyle 8 bin 320 kişi başvurmuş, bunlardan 4 bin 658'i ödenek almaya hak kazanmıştır. Meslekler açısından değerlendirildiğinde, Beden İşçisi (Genel) mesleği ilk sırada, Makineci ikinci sırada, Temizlik Görevlisi üçüncü sırada ve Şoför-Yük Taşıma dördüncü sıradadır.

Raporun ikinci kısmında işgücü piyasası ile ilgili veriler değerlendirilmiştir. İşyeri ve çalışan sayısı verileri, ildeki açık işler ve açık işlerle bağlantılı veriler, temininde güçlük çekilen meslekler ve gelecek dönem istihdam beklentileri bu bölümde ele alınmıştır.

Denizli ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin İmalat sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 4 işyerinden biri İmalat sektöründedir. Tıpkı ilimizde olduğu gibi Türkiye genelinde de en fazla işyeri İmalat sektöründe daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörü gelmektedir. Bu açıdan Denizli ilinin Türkiye geneli ile paralel olduğu ve ülkenin genel yapısıyla örtüştüğü görülmektedir.

Denizli ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 98 bin 386 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 66,3'ü erkek, yüzde 33,7'si kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır. Denizli'de kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşüktür.

Ortalama çalışan sayıları sektörlere göre incelendiğinde, ilk sırada 64 çalışan ortalamasıyla idari ve destek hizmet faaliyetleri, ikinci sırada imalat, üçüncü sırada insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve dördüncü sırada da elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü gelmektedir. Ortalama çalışan sayısı en az olan sektörler ise inşaat, bilgi ve iletişim, mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörüdür.

Denizli ilinde çalışan sayısı en fazla olan ilk on mesleğe bakıldığında kadın ve erkek işçilerin ağırlıklı olarak tekstil sektöründeki mesleklerde çalıştığı görülmektedir. Çalışan sayısı en fazla olan meslekler incelendiğinde kadın işçilerin ağırlıklı olarak Makineci (Dikiş) mesleğinde; erkek işçilerin ağırlıklı olarak Dokumacı Makineleri Operatörü (Dokumacı) mesleğinde çalıştığı görülmektedir.

İlimizde iş yerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 52,3'tür. Yani her iki iş yerinden biri Kurum hizmetlerinden faydalanmaktadır. Sektörel olarak incelendiğinde Denizli'de en belirgin sektör konumunda olan İmalat sektörüne ait iş yerlerinin İŞKUR'dan faydalanma oranı yüzde 38,5'tir. Bu sektörü yüzde 22,9 ile Toptan ve Perakende Ticaret; yüzde 13,6 ile de İnşaat takip etmektedir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyeri oranları incelendiğinde, Denizli ilinde araştırmaya katılan firmaların yüzde 96,4'ü eleman talebinde bulunduğunu belirtmiştir. Bu oranın yüksek çıkması firmaların eleman ihtiyacını İŞKUR'dan karşıladıklarını göstermektedir. Oranın yüksek olması son üç yılda yapılan işyeri ziyaretlerinin etkili olduğunu; işverenler ile İŞKUR bünyesinde çalışan İş ve Meslek Danışmanlarının iletişim halinde olduğunu göstermektedir. Aynı şekilde Türkiye genelinde de firmaların yüzde 85,3'ü eleman talebinde bulunduğunu belirtmiştir. Denizli ili için yapılan yorumu Türkiye geneli için de yapabiliriz. Denizli ilinde bütün sektörlerde en fazla yararlanılan İŞKUR hizmeti eleman talebi olmuştur. İşbaşı Eğitim Programlarının şartlarının iyileştirilmesiyle birlikte sektörlerin genel itibariyle yararlanmaya başlandığı da göze çarpmaktadır. İŞKUR hizmetlerinden yararlanan

işyerlerinin genelinin işveren ve mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanıp sunulan diğer hizmetler hakkında bilgi alması İŞKUR'un etkinliği açısından dikkate değer bir durumdur.

Denizli ilindeki işyerlerinin yüzde 24,4'ü açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Denizli'de açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden yüksektir. Denizli ilinde 650 işyerinde toplam 2452 kişilik açık iş tespit edilmiştir. İlimizde en fazla açık iş oransal olarak yüzde 56,3 ile İmalat sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 18,7 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, üçüncü olarak yüzde 5,2 ile İnşaat sektörü gelmektedir. Bu sektörleri sırasıyla Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Madencilik Ve Taş Ocakçılığı sektörleri izlemiştir. İmalat sektörü açık işlerde ön plana çıkan sektör olmuştur.

Denizli'de toplam açık işlerin yüzde 20,8'i için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Bu oran Türkiye geneli ile yakınlık gösterse de ülke ortalamasının üstündedir. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 43 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebinin çok altındadır. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki fark etmez seçeneği yüzde 36,2 iken, Türkiye genelinde yüzde 37,2'dir. Denizli ilindeki açık işlerin çoğu için erkekler talep edilirken, Türkiye genelinde oransal olarak durum aynıdır. Denizli'de de, Türkiye genelinde de açık işlerde cinsiyet farklılaşması görülmektedir.

En çok açık iş talebinde bulunan meslekler tablosu 2014 ve 2015 yıllarına ait bilgiler vermektedir. 2014 yılında da 2015 yılında üç meslek sıralaması farklı olsa da aynı mesleklerdir. İlk sırada iki yılda da makineci mesleği yer almaktadır. Geçtiğimiz yıla oranla oransal olarak biraz düşüş gösterse de, makineci mesleği yine en çok aranılan meslek konumundadır.

En çok aranılan meslekler sıralamasında Dokumacı mesleği 2014 yılında yüzde 5,9 ile en çok aranılan üçüncü meslek iken içinde bulunduğumuz yılda yüzde 5,7'lik ara ile ikinci sıradadır. Oranı düşmesine rağmen sıralamasının artması Mermer İşçisine olan talebin azalmasından kaynaklanmaktadır. Mermer İşçisi mesleğinde geçtiğimiz yıl yüzde 9,2'lik açık iş talebi varken, bu yıl bu oran yüzde 4 'e kadar düşmüştür.

İşverenler açık işlerini Denizli de yüzde 75,4 oranında Türkiye genelinde ise yüzde 65,5 oranında ise Akraba–eş dost aracılığı ile karşılamaktadır. Hem Denizli ilinde hem de Türkiye genelinde en fazla bu kategoride açık işlerin karşılanmaya çalışıldığı görülmektedir. Arama kanallarından İŞKUR'un kullanılma oranı ise ilimizde yüzde 63, Türkiye genelinde ise yüzde 57,5'tir. Görüldüğü gibi Denizli'de İŞKUR' un kullanımı Türkiye ortalamasının üstündedir.

Çalışma kapsamında işverenlerden açık işlerde istedikleri becerileri önem sırasına göre ve her meslek için en fazla üç tane seçmesi istenmiştir. Genel olarak açık işlerde aranan beceriler incelendiğinde ilk sırada; Denizli ilinden yeterli mesleki /teknik bilgi ve tecrübe yer alırken Türkiye genelinde fiziki ve bedensel yeterlilik becerisi gelmektedir. İkinci sırada aranan en önemli beceri ise ilimizde fiziki ve bedensel yeterlilik iken, Türkiye genelinde yeterli mesleki /teknik bilgi ve tecrübedir. Proje tabanlı çalışma analitik beceri ve yabancı dil gibi üst düzey beceriler ise hem ilimizde hem de

ülke genelinde oldukça az tercih edilmektedir. Bu durum işverenlerin daha çok vasıfsız eleman ararken İŞKUR'u tercih ettikleri görülmektedir.

Açık işlerde talep edilen eğitim düzeyine genel olarak baktığımızda; ilk üç sıranın, genel lise, lise altı ve çıraklık eğitim şeklinde olduğunu görmekteyiz. Ön lisans, Lisans ve Lisansüstü eğitim düzeylerinin az tercih edilmiş olması firmaların İŞKUR aracılığıyla daha az vasıf sahibi eleman aradığını göstermektedir.

Denizli ilindeki iş yerlerinin yüzde 42,6'sı eleman temininde güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. İlimizde firmaların aradığı elemanı bulmakta ülke geneline göre daha fazla zorluk çektikleri görülmektedir. İşyerlerinin yüzde 42,6'sının aradığı elemanı bulmakta zorluk çekmesi Denizli ili işgücü piyasasının arz ve talep yapısında bir uyumsuzluk olduğunu göstermektedir. İşverenler istedikleri elemanı bulurken zorluk çekmektedirler. Temininde güçlük çekilen mesleklerde güçlük çekilme nedenine ilişkin bilgilere çalışmanın ilerleyen kısımlarında değinilecektir. Denizli'de 2015 yılı İPA çalışmasında son bir yıl içerisinde 3 bin 379 işgücünün temininde güçlük çekildiği görülmüştür. Denizli ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sıralamasında Makineci (Dikiş) mesleği yüzde 13,9'luk oranıyla ilk sıradadır. En fazla açık iş talebi bulunulan mesleklerde de Makineci mesleği ilimizde ilk sıradadır. İlk on meslekte temininde güçlük çekilme oranı yüzde 38,1 iken, diğer mesleklerde yüzde 61,9'dur. İş yerleri eleman temin ederken "gerekli mesleki beceriye /niteliğe sahip eleman bulunması" nedenini hem geçen yıl hem de içinde bulunduğumuz yılda ilk sıralarda göstermişlerdir. Yine aynı şekilde "bu meslekte işe başvuru yapılması " her iki yılda da ikinci sırada, "yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması " seçeneği de hem 2014'te hem de 2015'te üçüncü sıradadır.

Denizli'de vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,4 oranında mevcut istihdamın artacağı beklenmektedir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam artışı yüzde 2,2, part-time çalışanı olan iş yerlerinde ise yüzde 2,7 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelinde istihdam artış beklentisi yüzde 3,2'dir. Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda NİDO vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,9, İhracat yapan işyerlerinde yüzde 2,8 ve part-time çalışanı olan iş yerlerinde yüzde 2,6'dır. Türkiye geneli ile ilimiz net istihdam değişim oranları dikkate alındığında benzerlik göstermektedir.

Çalışma kapsamında net istihdam artışı beklenen mesleklerin başında vasıf gerektirmeyen Temizlik Görevlisi mesleği gelmektedir. Bu mesleği firmalar tarafından en çok talep edilen ve teminin de güçlük çekilen Makineci (Dikiş) mesleği takip etmektedir. Tekstilin ve madenciliğin yoğun olarak görüldüğü ilimizde istihdam artışı beklenen meslekler genellikle bu sektörlere aittir.

Net istihdam azalışı beklenen meslekleri incelediğimizde ise beden işçisi (bina inşaatı),alçı dekorasyoncu (kartonpiyer), soğutmacı ve havalandırmacı, beden işçisi (inşaat)gibi inşaat sektörüne ait mesleklerin istihdamında daralma olacağı düşünülmektedir.

GİRİŞ

Denizli ili işgücü piyasası araştırma raporunun nihai hedefi illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Denizli ili için 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Araştırması sonuçlarını analiz ederek Denizli işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla buluştuğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik endeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS'ye göre **TR32** olarak sınıflandırılan iller Denizli, Muğla ve Aydın'dır.

Bu bölümde özellikle işgücü piyasasının arz yönü üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi işgücü piyasasını birçok faktör etkilemektedir. Bu çalışmada bu faktörlerin hepsine yer verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Denizli ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1'de Denizli iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Denizli ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri, Denizli[1]

YIL	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	53,1	48,2	9,4
2009	55,5	48,1	13,2
2010	54,6	48,5	11,2
2011	55,0	51,1	7,2
2012	56,7	52,8	6,9
2013	57,7	54	6,5

Kaynak: TÜİK

[1] TÜİK'in İl Düzeyinde açıkladığı Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları eski veri setine aittir. 2014 yılı Şubat Döneminden beri yayınlanan yeni veri setine göre İl düzeyinde veri yayınlanmamıştır.

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirilmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri, Denizli

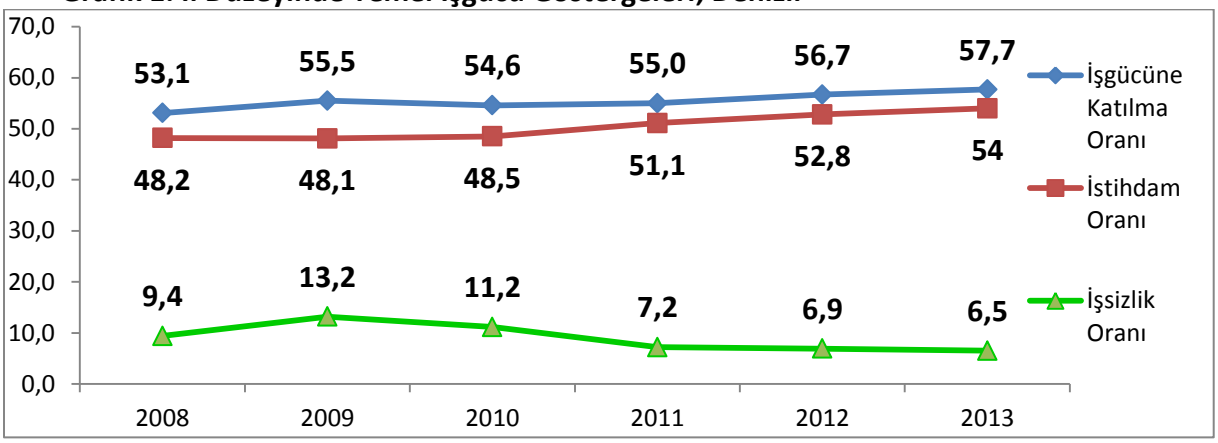

Kaynak: TÜİK

Tablo-1 ‘de ve grafikte görüldüğü üzere, işgücüne katılma oranı 2008 yılından itibaren 2013 yılına kadar artış göstermiş olup, 2010 yılında yaklaşık 1 puanlık bir düşüş olmuştur. İşgücüne katılım oranı ise ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup, ekonomik olarak üreten nüfusun arttığını göstermektedir.

Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam oranı 2008-2013 yılları arasında artış göstermektedir. Bu eğri yorumlanacak olursa; istihdam alanlarının gelişmesiyle, çalışabilir çağa gelen insanların işgücüne katılım oranında artış söz konusu olmuştur.

Tablodaki bilgilere bakılarak 2009 krizinde işgücüne katılım ve istihdam oranlarında beklendiği gibi bir düşüş olmadığını hatta işgücüne katılım oranında net bir artış olduğunu ifade edebiliriz. İşsizlik oranlarında ise 2009 krizinin Denizli ilini de olumsuz etkilediği ve bu değerin %13,2 gibi oldukça yüksek seviyelere ulaştığını görmekteyiz. Devam eden yıllarda ise işsizlik oranları düşmüş ve elimizdeki en güncel verilere göre de % 6,5 seviyelerindedir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR verileri işgücü piyasasının nabzının tutulması için önemli göstergelerdendir. Kuruma kayıtlı olanlar ile ilgili veriler olup oldukça detaylıdırlar.

KAYITLI İŞSİZ

Kayıtlı işsizler İŞKUR'a kayıt olup işsiz olduğunu bildiren kişilerdir. Bir kişi İŞKUR'a kayıt olduktan sonra 18 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kişinin kaydı aktif kayıtlardan kaldırılır. Grafik 2'de yıllar itibariyle Denizli ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı, Denizli

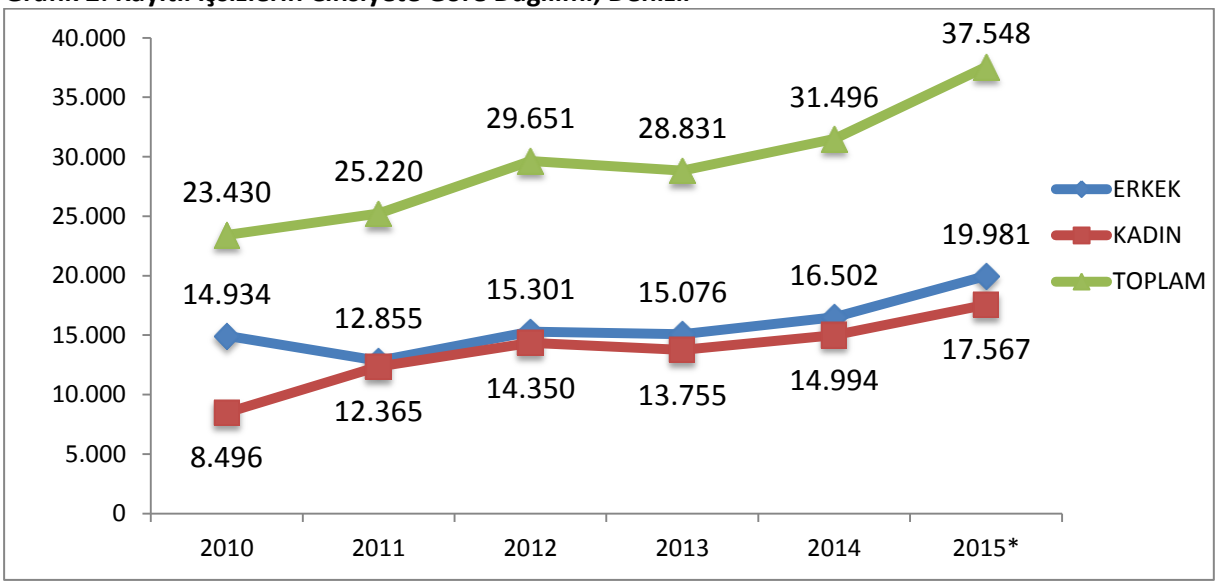

Kaynak: İŞKUR *2015 yılı HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

2010 yılında Denizli ilinde 23 bin 430 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle bu sayı %50 den fazla artarak 37 bin 548'e yükselmiştir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı erkeklerin sayısında genelde bir artış gözlemlenirken 2011 ve 2013 yıllarında bir düşüş yaşanmış, sonraki yıllarda ise artış yine devam etmiştir. 2010 yılında 14 bin 934 erkek işsiz kuruma kayıtlı iken bu sayı 2015 yılında 19 bin 981'e yükselmiştir.

Kadınlarda ise 2010 yılında 8 bin 496 kişi kayıtlı iken, 2015 yılında bu sayı yaklaşık iki kat artarak 17 bin 567 kişiye çıkmıştır. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır. Bu sebeplerin dışında İŞKUR'un kadınlara yönelik düzenlediği mesleki eğitim kurslarına ve diğer aktif işgücü programlarına katılımın fazla olması İŞKUR'un işgücü piyasasında tanınırlığının ve etkinliğinin arttığının göstergesidir.

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı

MESLEKLER	KAYITLI İŞSİZ
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	4.943
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1.351
BÜRO MEMURU (GENEL)	1.142
ÖN MUHASEBECİ	1.092
SATIŞ DANIŞMANI	991
MAKİNECİ (DİKİŞ)	954
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	924
SEKRETER	920
ÇAYCI	744
REYON GÖREVLİSİ	593
DİĞER MESLEKLER	23.894
Genel Toplam	**37.548**

Kaynak: İŞKUR *HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile 37 bin 548'dir. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk meslek nitelik gerektirmeyen meslek iken devamında Temizlik Görevlisi, Büro Memuru, Ön Muhasebeci, Satış Danışmanı, Makineci, Şoför-Yük Taşıma, Sekreter, Çaycı ve Reyon Görevlisi mesleklerinin sıralandığı görülmektedir.

Kayıtlı işsiz[2] sıralamasında ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğinin yer alması, işsizlik kaydı için müracaat edenlerin çoğunlukla eğitim düzeyi düşük ve niteliksiz iş beklentisindeki iş arayanlar olmasından kaynaklanmaktadır.

AÇIK İŞLER

İşverenlerin İŞKUR'dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır. Grafik 3'te görüleceği üzere 2011 yılında 6 bin 631 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2014 yılında toplam 28 bin 851 kişiye ulaşmıştır. 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı 16 bin 341 olarak gerçekleşmiş ve bu artış seyri devam ettiği takdirde 2014 yılında yakalanan açık iş sayısından daha büyük bir sayıya ulaşılacağı tahmin edilmektedir. İŞKUR'un tanınırlığının ve personel sayısının artması ve bununla birlikte hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile irtibatları giderek artmış ve işverenler eleman taleplerini İŞKUR'a iletmeye başlamıştır.

[2] Çalışma çağında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geri kalanlar **kayıtlı işsiz** sayılmaktadır.

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran dönemi

Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş

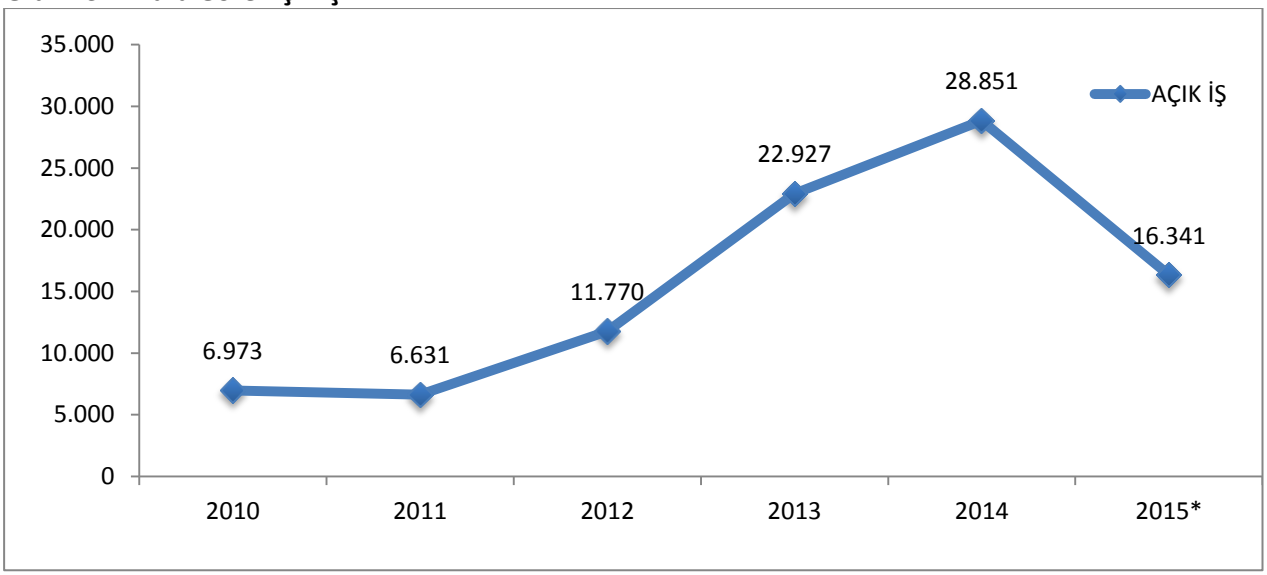

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-HAZİRAN dönemini içermektedir.

2015 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerde birinci sırayı kayıtlı işsizler de olduğu gibi Beden İşçisi (Genel) mesleği almış, bu mesleği sırasıyla; Makineci (Dikiş), Mermer İşçisi, Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı, Temizlik Görevlisi, Kumaş Paketleme İşçisi, Reyon Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma ve Kalite Kontrolcü-Tekstil izlemiştir. Denizli ilinde tekstil işletmelerinin yoğun olmasından kaynaklı olarak talep edilen mesleklerin buna göre şekillendiği söylemek mümkündür.

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2014		2015*	
MESLEKLER	AÇIK İŞ SAYISI	MESLEKLER	AÇIK İŞ SAYISI
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	7406	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	4372
MAKİNECİ (DİKİŞ)	2292	MAKİNECİ (DİKİŞ)	865
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1801	MERMER İŞÇİSİ	741
MERMER İŞÇİSİ	1192	DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	714
DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	1045	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	552
KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	698	KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	408
KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	660	REYON GÖREVLİSİ	385
REYON GÖREVLİSİ	628	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	365
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	602	KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	340
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	551	ÖN MUHASEBECİ	299
DİĞER MESLEKLER	11976	DİĞER MESLEKLER	7300
GENEL TOPLAM	**28.851**	**GENEL TOPLAM**	**16.341**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran dönemi

İŞE YERLEŞTİRMELER

Grafik 4'te yer alan yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında bin 924 olan işe yerleştirme sayısı büyük bir artış göstererek 2013 yılında 12 bin 330'a çıkmıştır. 2014 yılında ise küçük bir düşüşle 11 bin 874'e gerilemiştir. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı 7 bin 696 olarak gerçekleşmiş olup yılsonunda 2014 yılı işe yerleştirme rakamının aşılacağı tahmin edilmektedir.

İşe yerleştirme rakamlarındaki belirgin artışın arkasında; aktif işgücü programları ve İŞKUR'un işgücü piyasasında aktif bir şekilde rol üstlenmesi yatmaktadır. Bunların neticesinde İŞKUR'un tercih edilirliği; hem kayıtlı işsiz göstergelerine hem de işe yerleştirme sayılarına yansımıştır.

Grafik 4: **Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme**

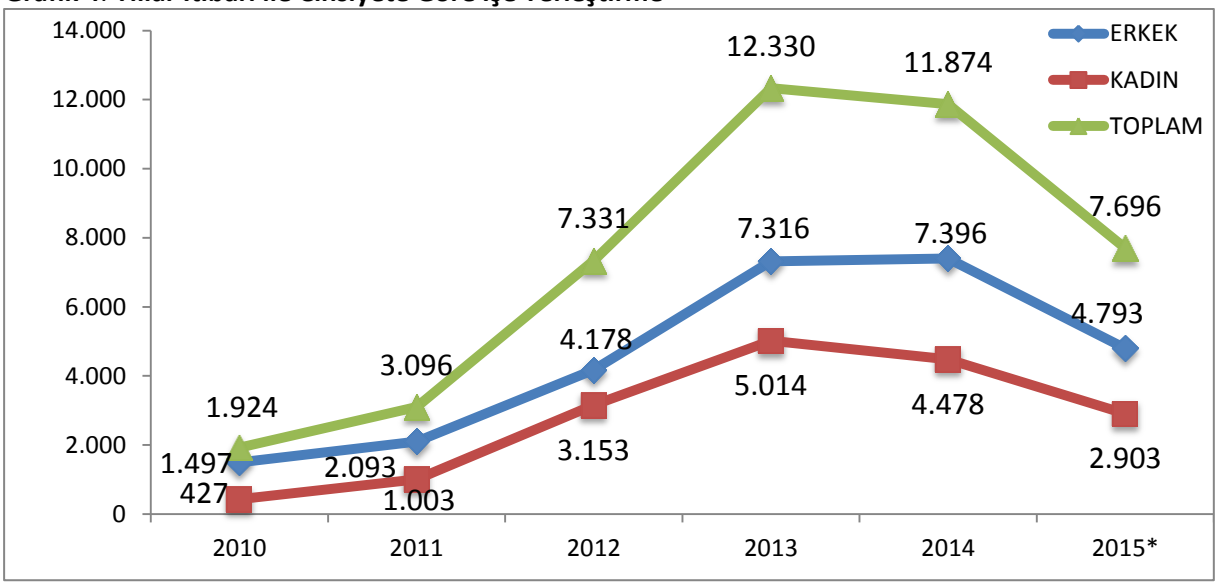

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı OCAK-HAZİRAN Dönemi

2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında; ilk iki sırada Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) meslekleri yer almaktadır. Bu meslekleri sırasıyla; Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı, Mermer İşçisi, Reyon Görevlisi, Kalite Kontrolcü-Tekstil), İtfaiyeci, Temizlik Görevlisi, Güvenlik Görevlisi ve Boyahane Tesis Takip İşçisi meslekleri takip etmektedir.

Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme göstergelerinde yer alan mesleklere baktığımızda, işgücü piyasası tarafından talep edilen mesleklerle kayıtlı işsizlerin meslekler bazında örtüştüğü görülmektedir. Söz konusu durum işe yerleştirmelerin mesleklere göre dağılımında da kendisini göstermektedir.

Tablo 4: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı

2014		2015*	
MESLEKLER	İŞE YERLEŞTİRME SAYISI	MESLEKLER	İŞE YERLEŞTİRME SAYISI
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	3.862	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	2.519
MAKİNECİ (DİKİŞ)	853	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	417
DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	593	MAKİNECİ (DİKİŞ)	329
MERMER İŞÇİSİ	507	REYON GÖREVLİSİ	284
REYON GÖREVLİSİ	475	DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	283
KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	376	MERMER İŞÇİSİ	280
İTFAİYECİ	361	KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	244
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	348	TEMİZLİK GÖREVLİSİ (HASTANE)	212
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	308	KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	175
BOYAHANE TESİS TAKİP İŞÇİSİ	269	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	169
DİĞER MESLEKLER	3.922	DİĞER MESLEKLER	2.784
GENEL TOPLAM	**11.874**	**GENEL TOPLAM**	**7.696**

Kaynak: İŞKUR * HAZİRAN ayı sonu itibariyle

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programları kapsamında 433 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam 3 bin 988 kişi katılmıştır.

Toplum Yararına Program (TYP) dâhilinde ise ilk altı ayda bin 784 kişi programdan yararlanmıştır.

İşbaşı Eğitim Programı (İEP) ise piyasa tarafından oldukça rağbet gören, işe alımlarda ve meslekte tecrübe edinme noktasında en anlamlı geri dönüşlerin olduğu ve en fazla istihdamın sağlandığı programdır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde 302 İEP düzenlenmiş olup 947 kişi bu programlardan faydalanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarında ise 105 adet kurs düzenlenmiş olup 2 bin 316 kişi bu kurslardan faydalanmıştır.

İŞKUR'un düzenlediği aktif işgücü programları kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırmakla kalmayıp hem kişilere meslek kazandırmakta, hem de kişilerin işgücü piyasasına girişinde aracı rol oynamaktadır.

Tablo 5:Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*)

YILLAR	AKTİF İŞGÜCÜ PROGRAMLARI								TOPLUM YARARINA PROGRAMLAR	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Kursiyer Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Kursiyer Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Program Sayısı	TYP Kursiyer Sayısı
2015*	105	2.316	302	947	26	725	433	3.988	38	1.784
2014	94	1.687	210	453	24	570	328	2.710		
2013	95	1.937	239	657	6	136	340	2.730	18	523
2012	195	4.365	93	288	22	609	310	5.262	40	1.002
2011	102	1.772	140	324	24	593	266	2.689	13	182
2010	148	2.879	83	164	11	275	242	3.318	68	510

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Denizli ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam 8 bin 320 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 4 bin 658'i işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı
2015*	8.320	4.658
2014	11.585	6.621
2013	9.356	5.572
2012	9.062	5.344
2011	8.082	5.230
2010	8.055	5.592

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞKUR'un tanınırlığının ve işgücü piyasasındaki etkinliğinin artması, işsizlik sigortasından yararlanma şartlarındaki değişiklikle birlikte değerlendirildiğinde işsizliği ödeneğine başvuruların sayısı artmıştır.

Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2014)

Meslekler	İşsizlik Ödeneğini Hak Edenler
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	417
MAKİNECİ (DİKİŞ)	329
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	250
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	206
ÖN MUHASEBECİ	190
DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	189
SATIŞ DANIŞMANI	179
MUHASEBECİ	134
ÇAYCI	116
DİĞER MESLEKLER	4.502
GENEL TOPLAM	6.621

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7 incelendiğinde mesleklere göre işsizlik ödeneğini hak edenlerin en çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu tespit edilmiştir. Diğer mesleklerde ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin sayılarının birbirlerine yakın değerler olduğu görülmektedir. Bu durum meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıklarını veya kişilerin çalıştıkları işlerden memnun olduklarını ifade etmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına karşın etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle de işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar dışında Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunmasına yönelik EUROSTAT'ın talep ettiği açık iş istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" [3] kapsamında,

Temel işyeri bilgileri

Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)

Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet, Aranma Süresi)

Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Nedeni)

30 Nisan 2016 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İşgücü Piyasası Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekmektedir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için, örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

[3] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde Denizli ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Denizli ilinde 2.667 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 98 bin 386 çalışan tespit edilmiştir.

İŞYERİ VERİLERİ

Denizli ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 2 bin 667 işyeri için veri üretilmiştir. Araştırma kapsamında toplamda 17 sektörde işyeri bulunmaktadır. İşyerlerinin sektörel dağılımı Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı

SEKTÖRLER	İŞYERİ SAYISI	ORAN
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	44	1,6%
İmalat	1.026	38,5%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	15	0,6%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	3	0,1%
İnşaat	363	13,6%
Toptan Ve Perakende Ticaret	611	22,9%
Ulaştırma Ve Depolama	108	4,0%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	115	4,3%
Bilgi Ve İletişim	11	0,4%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	12	0,4%
Gayrimenkul Faaliyetleri	7	0,3%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	91	3,4%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	59	2,2%
Eğitim	79	3,0%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	47	1,8%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	7	0,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	69	2,6%
GENEL TOPLAM	**2.667**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Denizli ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin İmalat sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 4 işyerinden biri İmalat sektöründedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile Toptan ve perakende ticaret (yüzde 22,9) ile İnşaat (yüzde 13,6) sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör çalışma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 75'ini oluşturmaktadır. Türkiye genelinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde de bu 3 sektörün ağırlığı yüzde 70'ler civarındadır. Tıpkı ilimizde olduğu gibi Türkiye genelinde de en fazla işyeri İmalat sektöründe daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörü gelmektedir. Bu açıdan Denizli ilinin Türkiye geneli ile paralel olduğu ve ülkenin genel yapısıyla örtüştüğü görülmektedir.

Denizli ilinde en az işyeri Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründedir. Türkiye genelinde de en az işyeri bu sektöre aittir.

Denizli ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 98 bin 386 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 66,3'ü erkek, yüzde 33,7'si kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır. Denizli'de kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşüktür.

Tablo 9: Denizli'de Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

SEKTÖRLER	KADIN	ERKEK	TOPLAM
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	175	1295	1470
İmalat	22.281	37.816	60.097
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	88	579	667
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	23	46	69
İnşaat	342	3.872	4.214
Toptan Ve Perakende Ticaret	4.133	10.399	14.531
Ulaştırma Ve Depolama	328	2.781	3.109
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	909	1.669	2578
Bilgi Ve İletişim	68	79	147
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	117	121	238
Gayrimenkul Faaliyetleri	33	132	165
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	453	872	1325
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1.179	2.615	3.794
Eğitim	1.076	1.040	2.116
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1.487	857	2.345
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	41	128	169
Diğer Hizmet Faaliyetleri	405	948	1.353
GENEL TOPLAM	**33.136**	**65.249**	**98.386**

Kaynak: İPA 2015

Çalışmanın yapıldığı firmaların ait olduğu sektörler içerisinde en fazla çalışana sahip sektör İmalattır. Bu sektörde toplam çalışan sayısı 60 bin 097'dir. İmalat sektörünü 14 bin 531 çalışanla

Toptan Ve Perakende Ticaret, 4 bin 214 çalışanla İnşaat, 3 bin 974 çalışanla İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve 3 bin 109 çalışanla Ulaştırma Ve Depolama sektörü takip etmektedir.

Birçok sektörde erkek çalışan sayısı kadın çalışan sayısından fazla olsa da insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile eğitim sektöründe kadın çalışan sayısı erkek çalışan sayısından fazladır.

Erkeklerin en fazla çalıştığı sektörler sırasıyla; İmalat, Toptan Ve Perakende Ticaret; İnşaat, Ulaştırma Depolama Ve İdari Destek Hizmet Faaliyetleridir.

Kadınların en fazla çalıştığı sektörler ise sırasıyla; İmalat, Toptan Ve Perakende Ticaret, İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, İdari Destek Hizmet Faaliyetleri Ve Eğitim sektörüdür.

Çalışma kapsamında sadece 3 iş yeri bulunan Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri, 11 iş yeri bulunan Bilgi Ve İletişim ile 7 iş yeri bulunan Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor Faaliyetleri en az çalışanın bulunduğu ilk üç sektördür.

Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

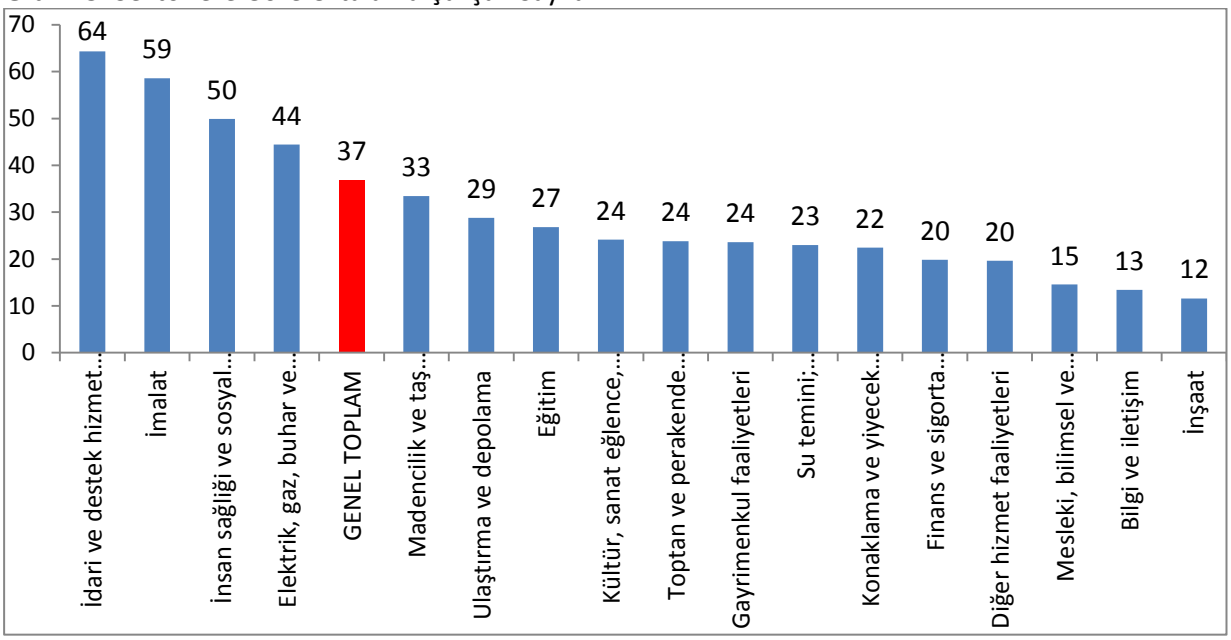

Kaynak: İPA 2015

Sektörlerdeki iş yeri sayısı ve çalışan sayılarından ortalama bir iş yerinin büyüklüğü bulunabilmektedir. Grafik 5'te sektörlerde bir iş yerinde ortalama çalışan sayısına yer verilmiştir.

Denizli ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 37'dir. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Denizli'deki işyerleri Türkiye geneline göre biraz daha büyük ölçekli işyerleridir.

Ortalama çalışan sayıları sektörlere göre incelendiğinde, ilk sırada 64 çalışan ortalamasıyla İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri, ikinci sırada İmalat, üçüncü sırada İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet

Faaliyetleri ve dördüncü sırada da Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı sektörü gelmektedir. Ortalama çalışan sayısı en az olan sektörler ise İnşaat, Bilgi Ve İletişim, Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler sektörüdür.

Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

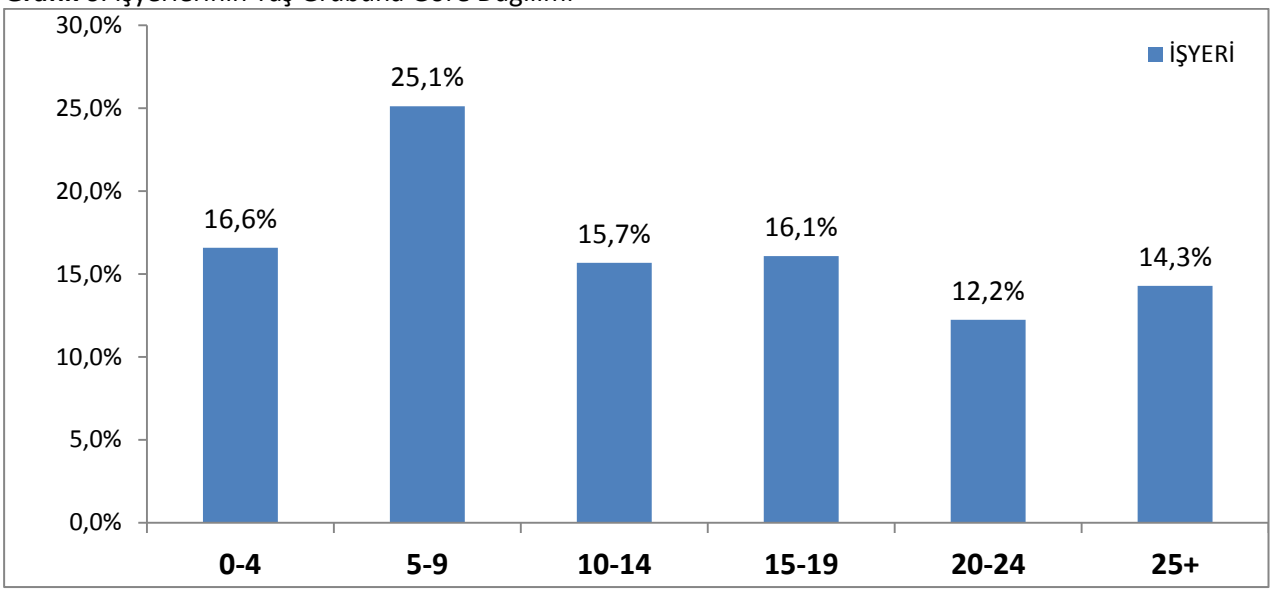

Kaynak: İPA 2015

Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında Türkiye genelinde her yaş grubuna işyerlerinin dengeli bir şekilde dağıldığı ve en fazla işyerinin yüzde 27 ile 5-9 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde 25 ve üzeri yaştaki işyerlerinin oranı yüzde 13'tür. Denizli ilinde de en fazla iş yerinin yüzde 25,1 ile 5-9 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Denizli ilinde 25 ve üzeri yaştaki işyerlerinin oranı yüzde 14,3'tür. İlimizde işyerlerinin yaklaşık yarısının 0-9 yaş aralığında olduğu görülmektedir

Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

MESLEK GRUBU	KADIN	ERKEK	TOPLAM
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	2.881	4.466	7.347
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	2.975	6.120	9.095
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	5.387	6.666	12.053
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	182	228	410
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	3.034	3.866	6.900
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	7.381	15.117	22.498
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	1.324	5.454	6.778
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	9.668	22.074	31.742
YÖNETİCİLER	305	1.258	1.562
GENEL TOPLAM	**33.136**	**65.249**	**98.386**

Kaynak: İPA 2015

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımını gösteren tablo incelendiğinde; çalışanların yaklaşık üçte birinin Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda yer aldığı görülmektedir. Bu meslek grubunda Dokumacı, Makineci gibi mesleklerin yer alması ve Denizli ilinin

sektörel yapısı nedeniyle bahsedilen mesleklerde çalışanların fazla olması bu durumun ortaya çıkmasında etkili olmuştur.

Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunu sırasıyla, Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grupları takip etmektedir.

Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar

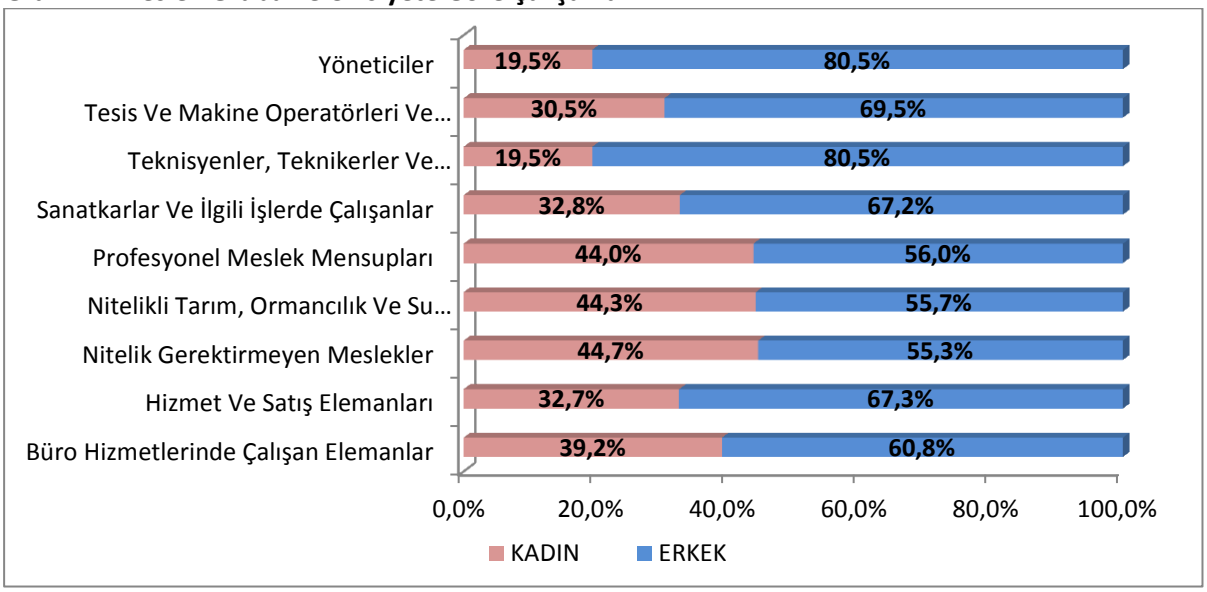

Kaynak: İPA 2015

İlimizde tüm meslek gruplarında erkek çalışan sayısı kadın çalışan sayısından daha fazladır. Erkek çalışanların kadın çalışanlara oranla daha fazla oldukları meslek grupları; Yöneticiler, Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları, Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, Hizmet ve satış elemanları ve sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlardır.

Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

ERKEK		KADIN		GENEL	
MESLEK	ORAN	MESLEK	ORAN	MESLEK	ORAN
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	5,6%	Makineci (Dikiş)	5,7%	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	5,7%
Şoför-Yük Taşıma	4,2%	Konfeksiyon İşçisi	5,2%	Makineci (Dikiş)	5,2%
Mermer İşçisi	2,6%	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	4,1%	Konfeksiyon İşçisi	4,1%
Temizlik Görevlisi	2,1%	Temizlik Görevlisi	3,0%	Temizlik Görevlisi	3,0%
Pazarlamacı	2,1%	Kumaş Paketleme İşçisi	2,8%	Şoför-Yük Taşıma	2,8%
Güvenlik Görevlisi	1,9%	El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	2,4%	Mermer İşçisi	2,4%
Boyahane Tesis Takip İşçisi	1,7%	Muhasebeci	1,8%	Büro Memuru (Genel)	1,8%
Makineci (Dikiş)	1,7%	Kalite Kontrolcü-Tekstil	1,7%	Pazarlamacı	1,7%
Tekstil Terbiye İşçisi	1,6%	Büro Memuru (Genel)	1,7%	Muhasebeci	1,7%
Büro Memuru (Genel)	1,4%	Mermer İşçisi	1,6%	Kumaş Paketleme İşçisi	1,6%

Kaynak: İPA 2015

Denizli ilinde çalışan sayısı en fazla olan ilk on mesleğe bakıldığında kadın ve erkek işçilerin ağırlıklı olarak tekstil sektöründeki mesleklerde çalıştığı görülmektedir. Çalışan sayısı en fazla olan meslekler incelendiğinde kadın işçilerin ağırlıklı olarak Makineci (Dikiş) mesleğinde; erkek işçilerin ağırlıklı olarak Dokumacı Makineleri Operatörü (Dokumacı) mesleğinde çalıştığı görülmektedir. Denizli ilinde tekstil sektöründen sonra mermer sektöründe işçilerin yoğunlaştığı görülmektedir. Bu sektörde çalışan erkek işçi sayısının kadın işçi sayısından daha fazla olduğu görülmektedir. Çalışan sayısı en fazla olan ilk on mesleğe genel anlamda bakıldığında ilk üç mesleğin tekstil sektöründe olduğu görülmektedir. Bu mesleklerin devamında Sırasıyla Temizlik görevlisi, Şoför-Yük taşıma, Mermer İşçisi, Büro Memuru(Genel), Pazarlamacı, Muhasebeci ve Kumaş Paketleme İşçisi yer almaktadır.

Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları

Sektör	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranı	İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Dağılımı
Madencilik ve taş ocakçılığı	41,4%	1,6%
İmalat	65,9%	38,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	46,7%	0,6%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	100%	0,1%
İnşaat	23,8%	13,6%
Toptan ve perakende ticaret	52,4%	22,9%
Ulaştırma ve depolama	50,4%	4,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	56,2%	4,3%
Bilgi ve iletişim	40,0%	0,4%
Finans ve sigorta faaliyetleri	33,3%	0,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	14,3%	0,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	29,2%	3,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	62,7%	2,2%
Eğitim	44,7%	3,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	62,2%	1,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	42,9%	0,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	36,3%	2,6%
GENEL TOPLAM	**52,3%**	**100%**

Kaynak: İPA 2015

İlimizde iş yerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 52,3'tür. Yani her iki iş yerinden biri Kurum hizmetlerinden faydalanmaktadır.

Sektörel olarak incelendiğinde Denizli'de en belirgin sektör konumunda olan İmalat sektörüne ait iş yerlerinin İŞKUR'dan faydalanma oranı%38,5'tir. Bu sektörü yüzde 22,9 ile Toptan Ve Perakende Ticaret, %13,6 ile de inşaat takip etmektedir.

İmalat sektörüne ait iş yerleri içerisinde İŞKUR'dan faydalanma oranı yüzde 65,9 iken bu oran Toptan Ve Perakende Ticaret yüzde 52,4, İnşaat sektöründe ise yüzde 23,8'dir.

Tabloda dikkat çeken bir başka sektör ise Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleridir. Bu sektörde faaliyet gösteren 3 iş yeri de İŞKUR hizmetlerinden faydalandığından tablodaki oranı %100 çıkmaktadır. Genel dağılımda oranının %0,1 olmasının sebebi ise 2 bin 667 iş yeri içerisinde sadece 3 iş yerinin bu sektöre dahil olmasıdır.

Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar

SEKTÖRLER	PARTİME İŞYERLERİNİN DAĞILIMI	SEKTÖREL ORAN	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0,5%	2,3%	18	68	86
İmalat	29,6%	5,9%	1639	2916	4555
İnşaat	4,9%	2,8%	9	151	160
Toptan Ve Perakende Ticaret	16,2%	5,4%	625	1348	1.973
Ulaştırma Ve Depolama	7,2%	13,6%	155	1032	1186
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	12,5%	22,3%	296	471	767
Bilgi Ve İletişim	0,5%	10,0%	4	8	12
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0,5%	8,3%	7	4	11
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	5,5%	12,4%	61	120	181
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	5,4%	18,6%	356	305	661
Eğitim	10,7%	27,6%	235	243	478
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	3,6%	15,6%	166	79	245
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	1,0%	28,6%	11	48	59
Diğer Hizmet Faaliyetleri	2,0%	6,1%	18	46	64
TOPLAM	**100%**	**7,7%**	**3600**	**6840**	**10.439**

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışma, 4857 sayılı iş kanununun 13. Maddesinde kısmi zamanlı çalışma olarak geçmektedir ve adı geçen kanunun ilgili maddesi ile düzenlenmiştir. Bu kanuna göre "işçinin normal çalışma süresinin, tam süreli iş sözleşmesi ile çalışan emsal işçiye göre önemli ölçüde daha az belirlenmesi durumunda sözleşme kısa zamanlı iş sözleşmesi olarak adlandırılır." Örneğin, bir işyerindeki tam süreli çalışma haftalık 45 saat ise, bu iş yerinde haftada 30 saat ve 30 saatin altındaki çalışanlar kısmi zamanlı çalışandır.

Denizli ilinde işyerlerinin yüzde 7,7'sinde part-time çalışma yapılmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 8,6'dır. Denizli'de part-time çalışanı olan işyeri oranı daha düşüktür. İl genelinde part-time çalışanı olan iş yerlerinde toplam 10 bin 439 çalışan bulunmaktadır. Bu çalışanların yüzde 65,5'i erkek, yüzde 35,5'i ise kadındır.

İlde en fazla part-time çalışma yapılan işyeri sayısı İmalat sektöründedir.(yüzde29,6) İmalat sektörünü yüzde 16,2 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü ve yüzde 12,5 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri sektörü takip etmektedir. Sektörlerin kendi içinde değerlendirildiğinde yüzde 28,6 ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor sektörü ve yüzde 27,6 ile Eğitim sektörü part-time çalışma yapılan sektörlerde ön plana çıkmaktadır. İmalat sektöründe ise part-time çalışma yapan işyerlerinin yüzde 5,9 orana sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

Kadın Çalışan Sayısı		Erkek Çalışan Sayısı		Toplam Çalışan Sayısı	
MESLEKLER	ORAN	MESLEKLER	ORAN	MESLEKLER	ORAN
Temizlik Görevlisi	11,9%	Şoför-Yük Taşıma	8,0%	Temizlik Görevlisi	10,0%
Konfeksiyon İşçisi	7,5%	Temizlik Görevlisi	9,0%	Şoför-Yük Taşıma	5,2%
Kasiyer	7,1%	Süthane/ Mandıra İşçisi	4,8%	Süthane/ Mandıra İşçisi	4,4%
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	4,2%	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	3,3%	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	3,6%
Süthane/ Mandıra İşçisi	3,8%	Mermer İşçisi	3,2%	Kasiyer	3,4%
Mermer İşçisi	3,7%	Garson (Servis Elemanı)	1,8%	Mermer İşçisi	3,4%
Makineci (Dikiş)	3,2%	Pazarlamacı	1,7%	Konfeksiyon İşçisi	3,0%
Kumaş Paketleme İşçisi	3,1%	Kasiyer	1,5%	Garson (Servis Elemanı)	1,9%
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	2,9%	Büro Memuru (Genel)	1,5%	Büro Memuru (Genel)	1,8%
Büro Memuru (Genel)	2,5%	Şoför (Yolcu Taşıma)	1,5%	Örgü Makinası Operatörü	1,8%

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 14'te gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların part-time çalışmıyor olabilecekleri de dikkate alınmalıdır. Sonuçta araştırma kapsamındaki işyerlerine part-time çalışanlarının olup olmadığı sorulmuş olup part-time çalışanların hangi mesleklerde çalıştığı bilgisi sorulmamıştır.

Part-time çalışanı olan işyerlerinde en fazla çalışılan ilk 3 meslek sırasıyla; Temizlik Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma ve Süthane/Mandıra İşçisidir.

Part-time çalışanı olan işyerlerinde kadın işçilerin, en fazla Temizlik Görevlisi mesleğinde, erkek işçilerin ise en fazla Şoför-Yük Taşıma mesleğinde görev aldıkları görülmektedir.

Denizli ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 25,7'si vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye'de yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Denizli ilinde vardiyalı çalışma yapan işyeri oranı genel olarak Türkiye ortalamasının üstündedir.

Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin ve Çalışanların Dağılımı

SEKTÖRLER	PARTİME İŞYERLERİNİN DAĞILIMI	SEKTÖREL ORAN	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	1,5%	24,1%	122	670	793
İmalat	62,3%	41,7%	14.135	25.085	39.220
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	0,7%	33,3%	27	270	297
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	0,1%	33,3%	10	16	26
İnşaat	1,0%	1,9%	25	239	264
Toptan Ve Perakende Ticaret	17,8%	20,0%	1.639	3.650	5.289
Ulaştırma Ve Depolama	2,4%	15,5%	122	1.027	1.149
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	7,3%	43,7%	565	926	1.491
Bilgi Ve İletişim	0,2%	10,0%	7	26	33
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	-	-	-	-	-
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,1%	14,3%	27	89	116
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	0,6%	4,5%	33	161	194
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	2,7%	31,2%	777	2099	2.877
Eğitim	0,3%	2,6%	7	29	36
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1,7%	24,4%	1.081	589	1.670
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	0,4%	42,9%	31	58	89
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,8%	7,5%	42	99	140
TOPLAM	**100%**	**25,7%**	**18.650**	**35.034**	**53.684**

Kaynak: İPA 2015

Denizli ilinde vardiyalı çalışma yapan iş yeri işyerlerinin yüzde 25,7'sini oluşturmaktadır. Sektörel bazda baktığımızda vardiyalı çalışma Finans Ve Sigorta Faaliyetleri dışındaki bütün sektörlerde görülmektedir.

Denizli ilinde oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapan sektörler İmalat sektörü, Türkiye genelinde ise sektörel olarak yüzde 47,2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü olmuştur. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörü Türkiye genelinde ikinci sırada yer alırken, Denizli'de Toptan Ve Perakende Ticaret sektörü ikinci sırada bulunmaktadır.

Denizli ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 34,7'si kadındır. İlde araştırma kapsamındaki işyerlerinde çalışan kadınların yüzde 56,3'ü vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Çalışma kapsamında işyerlerinin vardiyalı çalışma yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde kadın çalışanların vardiyaya kalıp kalmadıklarına dair bilgi toplanmamıştır. Bu durum göz önüne alınarak Denizli ilinde vardiyalı çalışmanın kadın istihdamını olumsuz yönde etkilemediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 16'da gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların vardiyalı çalışmıyor olabilecekleri dikkate alınmalıdır.

Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler

Kadın Çalışan Sayısı		Erkek Çalışan Sayısı		Toplam Çalışan Sayısı	
MESLEKLER	ORAN	MESLEKLER	ORAN	MESLEKLER	ORAN
Konfeksiyon İşçisi	1,1%	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	1,0%	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	1,1%
Makineci (Dikiş)	1,0%	Mermer İşçisi	1,0%	Makineci (Dikiş)	1,1%
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	0,9%	Boyahane Tesis Takip İşçisi	0,9%	Konfeksiyon İşçisi	1,0%
Temizlik Görevlisi	0,8%	Güvenlik Görevlisi	0,9%	Mermer İşçisi	1,0%
Kumaş Paketleme İşçisi	0,8%	Şoför-Yük Taşıma	0,9%	Temizlik Görevlisi	0,9%
Makine Nakışçısı	0,8%	Temizlik Görevlisi	0,9%	Kalite Kontrolcü-Tekstil	0,8%
Kalite Kontrolcü-Tekstil	0,8%	Makineci (Dikiş)	0,8%	Boyahane Tesis Takip İşçisi	0,8%
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	0,8%	Kablo İmal Makinesi Operatörü	0,8%	Güvenlik Görevlisi	0,8%
Kasiyer	0,7%	Kalite Kontrolcü-Tekstil	0,8%	Şoför-Yük Taşıma	0,8%
Mermer İşçisi	0,7%	Haşıl Makinesi Operatörü	0,8%	Büro Memuru (Genel)	0,8%

KAYNAK: İPA 2015

Vardiya düzeni ile faaliyet yürüten iş yerlerinde genelleştirilmiş toplam çalışan sayılarına bakıldığında, en fazla çalışılan meslekler sırasıyla; Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı, Makineci(Dikiş), Konfeksiyon İşçisi, Mermer İşçisi, Temizlik Görevlisi şeklindedir. Cinsiyet bazında incelendiğinde meslek sıralaması erkeklerde; Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı, Mermer İşçisi, Boyahane Tesis Takip İşçisi, Güvenlik Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma; kadınlarda ise Konfeksiyon İşçisi, Makineci (Dikiş), Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı, Temizlik Görevlisi Ve Kumaş Paketleme İşçisi şeklindedir.

Çalışma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 18,5'İ ihracat yapmaktadır. İlde 9 sektörde ihracat yapılmaktadır. Çalışanların yüzde 39,7'si ihracat yapan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelindeki işyerlerinin ise yüzde 17,4'ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyeri oranı Türkiye geneline göre Denizli'de daha yüksektir.

Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı

SEKTÖRLER	İHRACAT YAPAN İŞYERLERİNİN DAĞILIMI	SEKTÖREL ORAN	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	2,8%	31,1%	149	800	949
İmalat	76,2%	36,6%	14.276	20.679	34.955
İnşaat	1,1%	1,5%	11	77	89
Toptan ve Perakende Ticaret	18,0%	14,5%	870	1.695	2.564
Ulaştırma ve Depolama	1,1%	4,8%	32	114	146
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,2%	0,9%	3	12	15
Bilgi ve İletişim	0,2%	10,0%	24	4	29
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,2%	1,9%	0	12	12
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,2%	1,4%	100	162	262
TOPLAM	**100,0%**	**18,5%**	**15.465**	**23.556**	**39.021**

KAYNAK: İPA 2015

İhracat yapan işyeri oranı en yüksek ilk üç sektör karşılaştırıldığında Türkiye ve Denizli ilinde benzerlik olduğu gözlemlenmiştir. Türkiye'de ihracat yapan firma sıralamasında ilk üç sırayı İmalat, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri alırken, Denizli ili için bakıldığında, en fazla ihracat yapılan sektörün yüzde 76,2 ile İmalat sektörü olduğu görülmektedir. İkinci sırada yüzde 18 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 2,8 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü yer almaktadır. Denizli ilinde İhracat yapan işyerlerinde çalışanların büyük çoğunluğu erkeklerden oluşmaktadır.

İhracat yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan mesleklere baktığımızda Dokuma makinesi operatörü, Makineci(Dikiş) Konfeksiyon işçisi gibi tekstil sektörünün ağırlıklı olduğu meslekler ön plana çıkmaktadır.

Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

Kadın Çalışan Sayısı		Erkek Çalışan Sayısı		Toplam Çalışan Sayısı	
MESLEKLER	ORAN	MESLEKLER	ORAN	MESLEKLER	ORAN
Makineci (Dikiş)	15,4%	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	7,0%	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	7,5%
Konfeksiyon İşçisi	14,2%	Mermer İşçisi	5,2%	Makineci (Dikiş)	7,4%
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	8,3%	Kablo İmal Makinesi Operatörü	3,1%	Konfeksiyon İşçisi	6,9%
Kumaş Paketleme İşçisi	5,0%	Boyahane Tesis Takip İşçisi	2,7%	Mermer İşçisi	4,3%
Kalite Kontrolcü-Tekstil	3,7%	Kalite Kontrolcü-Tekstil	2,3%	Kalite Kontrolcü-Tekstil	2,8%
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	3,6%	Makineci (Dikiş)	2,2%	Kumaş Paketleme İşçisi	2,4%
Mermer İşçisi	2,9%	Şoför-Yük Taşıma	2,2%	El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	2,2%
Makine Nakışçısı	2,8%	Pazarlamacı	2,1%	Kablo İmal Makinesi Operatörü	1,9%
Büro Memuru (Genel)	2,1%	Konfeksiyon İşçisi	2,1%	Büro Memuru (Genel)	1,8%
Ambalajcı (El İle)	2,0%	Tel Çekme İşçisi (Makine İle)	1,9%	Pazarlamacı	1,8%

KAYNAK: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı en çok olan mesleklere bakıldığında kadınlarda ilk üç sırayı Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi ve Dokuma Makineleri Operatörü alırken, erkeklerde ise Dokuma Makineleri Operatörü, Mermer İşçisi ve Kablo İmal Makinesi Operatörü olarak sıralanmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Denizli'deki işyerlerinin yüzde 52,3'ü, Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin ise yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Hangi hizmetlerden ağırlıklı olarak yararlanıldığına ilişkin veriler grafik 8'de sunulmuştur.

Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları

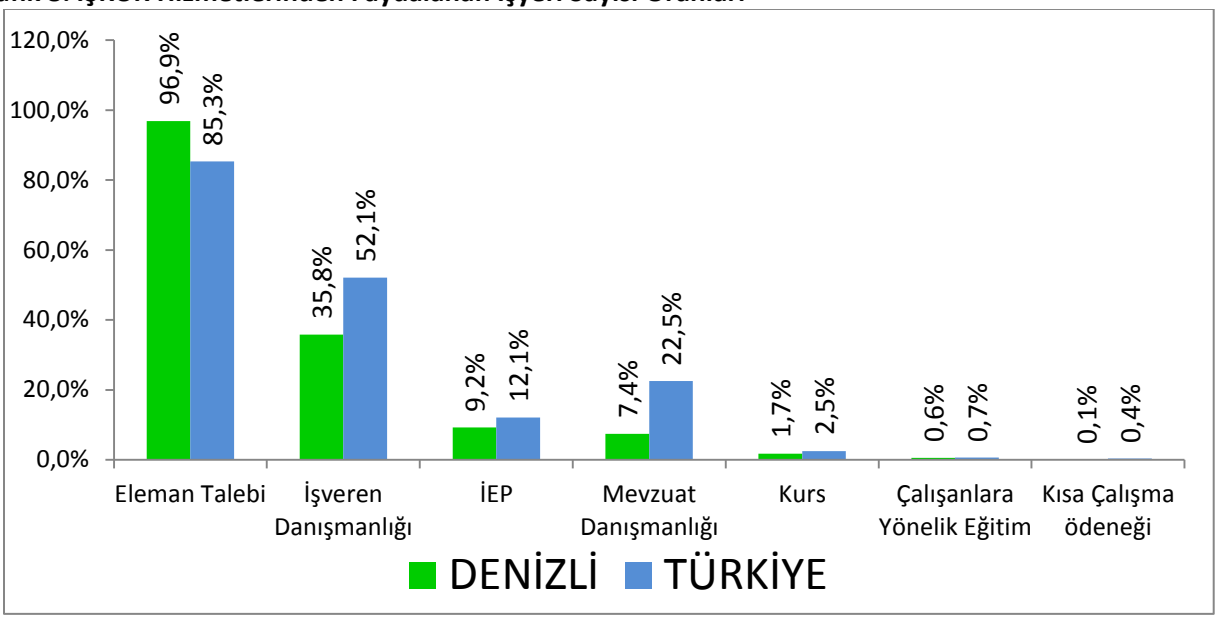

KAYNAK: İPA 2015

İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyeri oranları incelendiğinde, Denizli ilinde araştırmaya katılan firmaların %96,4'ü eleman talebinde bulunduğunu belirtmiştir. Bu oranın yüksek çıkması firmaların eleman ihtiyacını İŞKUR'dan karşıladıklarını göstermektedir. Oranın yüksek olması son üç yılda yapılan işyeri ziyaretlerinin etkili olduğunu; işverenler ile İŞKUR bünyesinde çalışan İş ve Meslek Danışmanlarının iletişim halinde olduğunu göstermektedir. Aynı şekilde Türkiye genelinde de firmaların %85,3'ü eleman talebinde bulunduğunu belirtmiştir. Denizli ili için yapılan yorumu Türkiye geneli için de yapabiliriz.

Denizli ilindeki işverenlerin yüzde 35,8'i İşveren Danışmanlığı aldığını belirtirken Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 52,1'i İşveren Danışmanlığı hizmetinden yararlandığını belirtmiştir.

Türkiye genelinde işverenlerin %12,1'i işbaşı eğitim programından yararlanır iken Denizli ilinde işverenlerin yüzde 9,2'si işbaşı eğitim programından yararlandığını bildirmiştir. İşbaşı eğitim programının tanınırlığının artması ile bu oranın ilerleyen dönemde daha yüksek olması beklenmektedir. Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 22,5'i mevzuat danışmanlığı hizmetinden yararlanır iken Denizli ilinde işverenlerin yüzde 7,4'ü mevzuat danışmanlığı hizmetinden yararlanmaktadır. Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 2,5'i kurs hizmetinden yaralanır iken Denizli ilinde işverenlerin yüzde 1,7'si kurs hizmetinden yararlandığını belirtmiştir. Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 0,7'si çalışanlara yönelik eğitim hizmetinden yararlanır iken Denizli ilinde işverenlerin yüzde 0,6'sı çalışanlara yönelik eğitim hizmetinden yararlandığını belirtmiştir.

Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 0,4'ü kısa çalışma ödeneğine başvuru yapmışken Denizli genelinde işverenlerin yüzde 0,1'i kısa çalışma ödeneğine başvuruda bulunmuştur.

Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

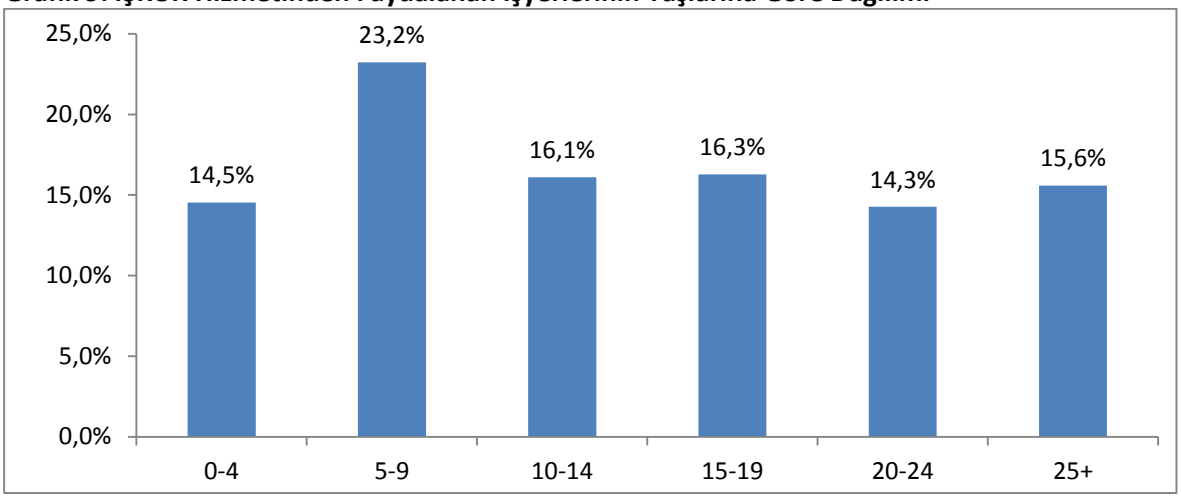

KAYNAK: İPA 2015

Denizli ilinde İŞKUR hizmetlerinden en fazla 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerleri faydalanmıştır. Diğer yaş gruplarının oranı ise birbirine yakındır.

İşgücü piyasası analiz çalışması kapsamında bilgi formu uygulanan iş yerlerinden 5-9 yaş aralığında olan firmalar yüzde 22,3 oranında İŞKUR'dan faydalandığını belirtirken, 15-19 yaş aralığındaki firmalar 16,3 oranında, 10-14 yaş aralığındaki firmalar ise 16,1 oranında İŞKUR hizmetlerinden faydalandıklarını ifade etmişlerdir.

Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine bu hizmetlerden ne kadar süredir faydalandığı sorulmuştur.

Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı

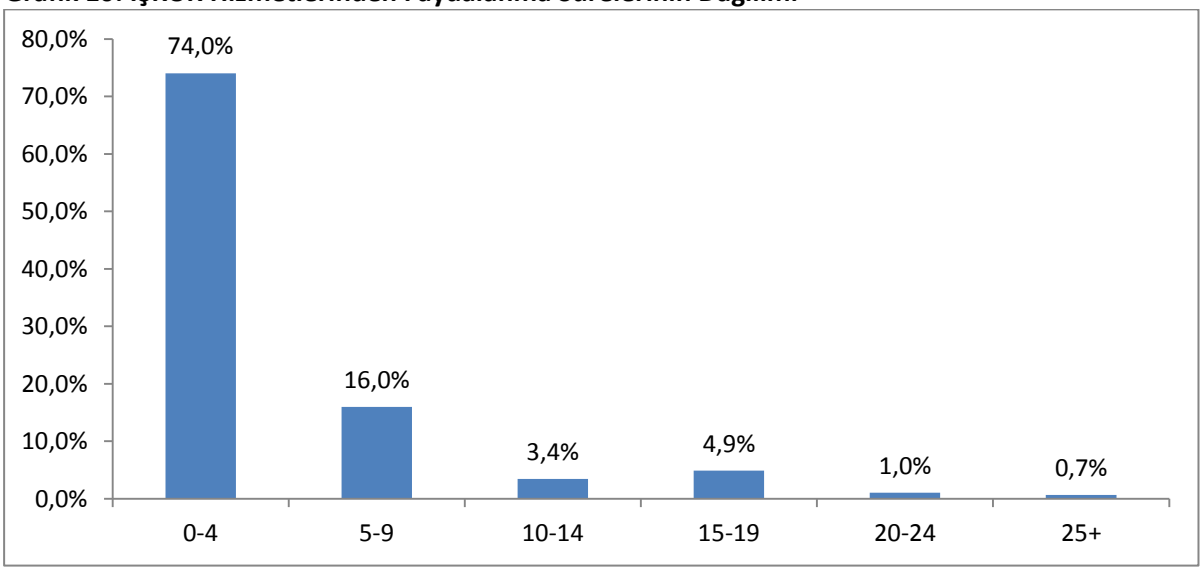

KAYNAK: İPA 2015

Denizli ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 74'ünün 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. Denizli ilinde sektörel bazda firmaların İŞKUR

hizmetlerinden faydalanması en çok son dört yılda olmuştur. İŞKUR son dört yıl içerisinde büyük bir atılım yapmıştır. İŞKUR'un personel sayısındaki artış, sunduğu hizmetlerdeki hem nitel hem de nicel iyileşme ile birlikte İŞKUR imajındaki değişim, İŞKUR'un değer olarak geliştiğinin göstergesidir.

Sektörlere göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yararlandıkları hizmet türlerine ilişkin verilere Tablo 19'da yer verilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılım

SEKTÖRLER	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Eleman Talebi	İEP	İşveren Danışmanlığı	KÇÖ	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	-	88,1%	5,5%	59,2%	-	5,5%	17,9%
İmalat	0,6%	98,3%	9%	36%	0,2%	2,8%	8,4%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	-	85,7%	-	57,1%	-	-	14,3%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	-	100%	-	33,3%	-	-	-
İnşaat	-	93,5%	6,5%	37,6%	-	-	11,7%
Toptan Ve Perakende Ticaret	0,3%	97,1%	7,8%	31,1%	-	-	4,9%
Ulaştırma Ve Depolama	-	98,1%	1,8%	30,6%	-	-	5,8%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	-	100%	11,0%	41,3%	-	-	4,8%
Bilgi Ve İletişim	-	100%	25,0%	50%	-	-	-
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	-	100%	25,0%	50%	-	-	25%
Gayrimenkul Faaliyetleri	-	100%	-	100%	-	-	-
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	-	88,5%	7,7%	38,5%	-	3,8%	-
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	3,0%	100%	11,9%	47,3%	-	-	5,9%
Eğitim	-	94,2%	23,6%	35,2%	-	-	11,7%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	3,6%	92,9%	32,1%	32,1%	-	3,6%	7,1%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	-	100%	-	-	-	-	-
Diğer Hizmet Faaliyetleri	4,2%	79%	8,4%	41,5%	-	8,4%	4,2%

KAYNAK: 2015 İPA

Denizli ilinde bütün sektörlerde en fazla yararlanılan İŞKUR hizmeti eleman talebi olmuştur. İşbaşı Eğitim Programlarının şartlarının iyileştirilmesiyle birlikte sektörlerin genel itibariyle yararlanmaya başlandığı da göze çarpmaktadır. İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin genelinin işveren ve mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanıp sunulan diğer hizmetler hakkında bilgi alması İŞKUR'un etkinliği açısından dikkate değer bir durumdur.

AÇIK İŞLER

Açık işlere ilişkin veriler işgücü piyasasının talep yönünü ifade eden verilerdir. Araştırma kapsamında 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Bir anlamda ziyaret edilen tarihler arasında işyerlerinin eleman ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada referans tarihi veya döneminin olmayışı, ziyaret sırasındaki mevcut durumun sorulması çalışmanın istatistiksel olarak sınırlılığını ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu kapsamda toplanan verilere bu bölümde detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri

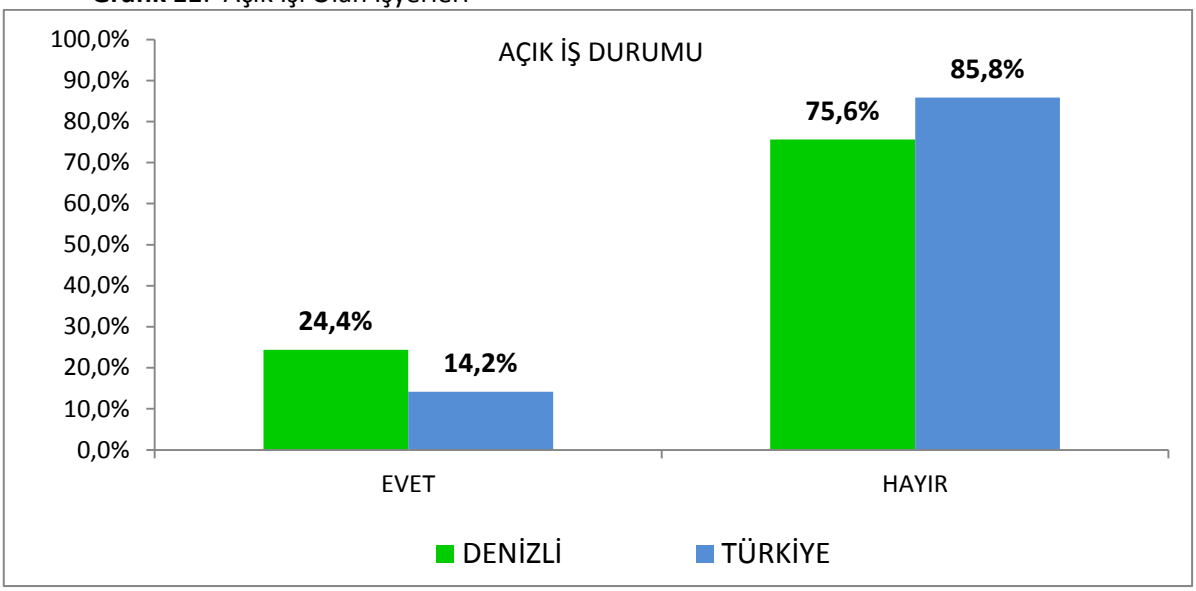

KAYNAK: İPA 2015

Denizli ilindeki işyerlerinin yüzde 24,4'ü açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Denizli'de açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden yüksektir.

Denizli ilinde 650 işyerinde toplam 2452 kişilik açık iş tespit edilmiştir. Bu açık işlerin sektörel dağılımı ve sektörlere göre açık iş oranı Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları

Sektörlere Göre Açık İş Dağılımları	Toplam Açık İş Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık iş Dağılımı	Açık İş Oranı
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	66	1470	2,7%	4,3%
İmalat	1380	60097	56,3%	2,2%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı		667	-	-
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	6	69	0,2%	8,0%
İnşaat	128	4214	5,2%	2,9%
Toptan Ve Perakende Ticaret	458	14531	18,7%	3,1%
Ulaştırma Ve Depolama	58	3109	2,4%	1,8%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	120	2578	4,9%	4,5%
Bilgi Ve İletişim	8	147	0,3%	5,0%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	1	238	0,0%	0,4%
Gayrimenkul Faaliyetleri	-	165	-	-
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	39	1325	1,6%	2,8%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	91	3794	3,7%	2,4%
Eğitim	12	2116	0,5%	0,6%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	21	2345	0,9%	0,9%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	33	169	1,3%	16,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	30	1353	1,2%	2,2%
GENEL TOPLAM	**2.452**	**98.386**	**100%**	**2,4%**

KAYNAK: İPA 2015

İlimizde en fazla açık iş oransal olarak yüzde 56,3 ile İmalat sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 18,7 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, üçüncü olarak yüzde 5,2 ile İnşaat sektörü gelmektedir. Bu sektörleri sırasıyla Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Madencilik Ve Taş Ocakçılığı sektörleri izlemiştir. İmalat sektörü açık işlerde ön plana çıkan sektör olmuştur.

Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı ile Gayrimenkul faaliyetleri sektöründe açık iş bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde sektörel bazda açık iş sayısı Denizli ili ile benzer bir durum arz etmekte ve ilk sırayı yüzde 44,6 ile İmalat sektörü, ikinci sırayı 17,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü üçüncü sırayı ise yüzde 8,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü almaktadır.

Denizli ilinde açık iş oranı yüzde 2,4 ile Türkiye geneli açık iş oranının yaklaşık 1 puan üzerindedir. Araştırmanın yapıldığı dönemde mevsim şartlarının henüz iyileşmemesi Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyeti ile İnşaat sektörlerindeki açık iş oranının beklenenden düşük çıkmasına neden olmuştur. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe özellikle bankaların açık işleri merkezden

ilan etmeleri nedeniyle yerelde açık işler tespit edilememiş ve bu sektörde de beklentilerin altında açık iş oranı ortaya çıkmıştır.

Açık işlerde cinsiyet tercihi sorulmuştur. Grafik 12'den açık işlerde cinsiyet bakımından farklılaşma olduğu görülmektedir.

Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları

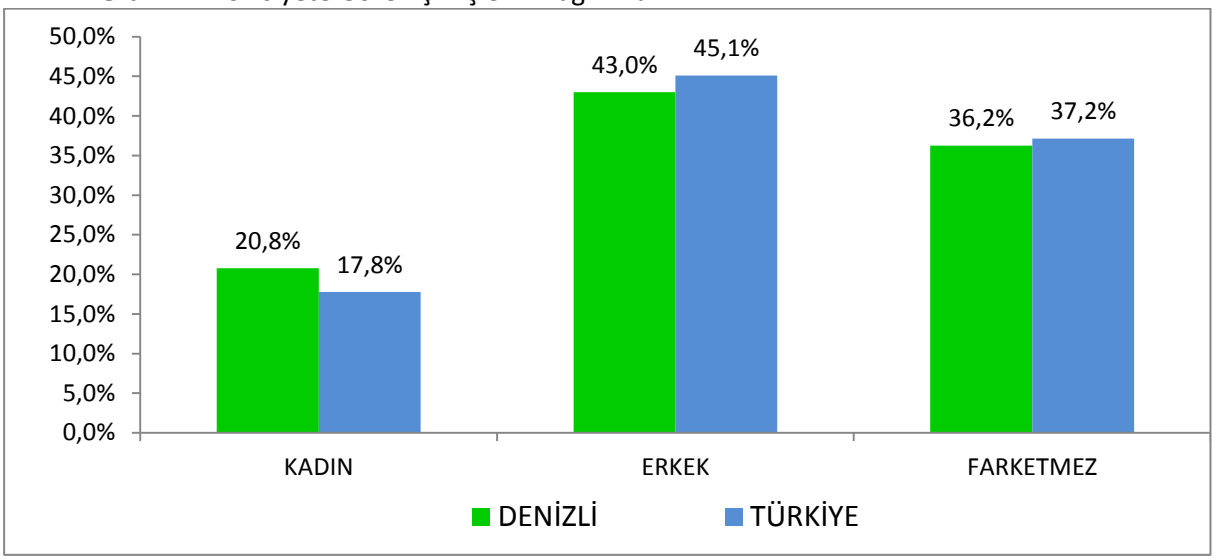

KAYNAK: İPA 2015

Denizli'de toplam açık işlerin yüzde 20,8'i için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Bu oran Türkiye geneli ile yakınlık gösterse de ülke ortalamasının üstündedir. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 43 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebinin çok altındadır. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki fark etmez seçeneği yüzde 36,2 iken, Türkiye genelinde yüzde 37,2'dir. Denizli ilindeki açık işlerin çoğu için erkekler talep edilirken, Türkiye genelinde oransal olarak durum aynıdır. Denizli'de de, Türkiye genelinde de açık işlerde cinsiyet farklılaşması görülmektedir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları

SEKTÖR	İŞYERİ SAYISI	TOPLAM İŞYERİ	AÇIK İŞ VERME ORANI
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	8	44	19,2%
İmalat	330	1.026	32,2%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	3	3	100,0%
İnşaat	43	363	11,7%
Toptan ve Perakende Ticaret	134	611	22,0%
Ulaştırma ve Depolama	23	108	21,3%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	40	115	34,8%
Bilgi ve İletişim	2	11	20,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	1	12	8,3%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	15	91	16,9%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	18	59	29,8%
Eğitim	9	79	11,8%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	9	47	20,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	2	7	28,6%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	12	69	16,7%
GENEL TOPLAM	**650**	**2.667**	**24,4%**

KAYNAK: İPA 2015

İlimizde toplamda açık işi olan işyeri sayısı oranı yüzde 24,4 iken, Türkiye genelinde bu oran yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir. Denizli'de sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 34,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründeyken, Türkiye'de yüzde 20 ile İmalat sektöründedir. Denizli'de ikinci sırada yüzde 32,2 ile İmalat sektörü yer alırken, üçüncü sırada yüzde 29,8 ile İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörü bulunmaktadır. Türkiye'de sektörel bazda ikinci sırada yüzde 19,7 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 18,1 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe yer alan 3 iş yeri de açık iş talebinde bulunmuştur. Bu bakımdan sektörde açık iş talebinde bulunan firma oranı yüzde yüz çıkmaktadır.

Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

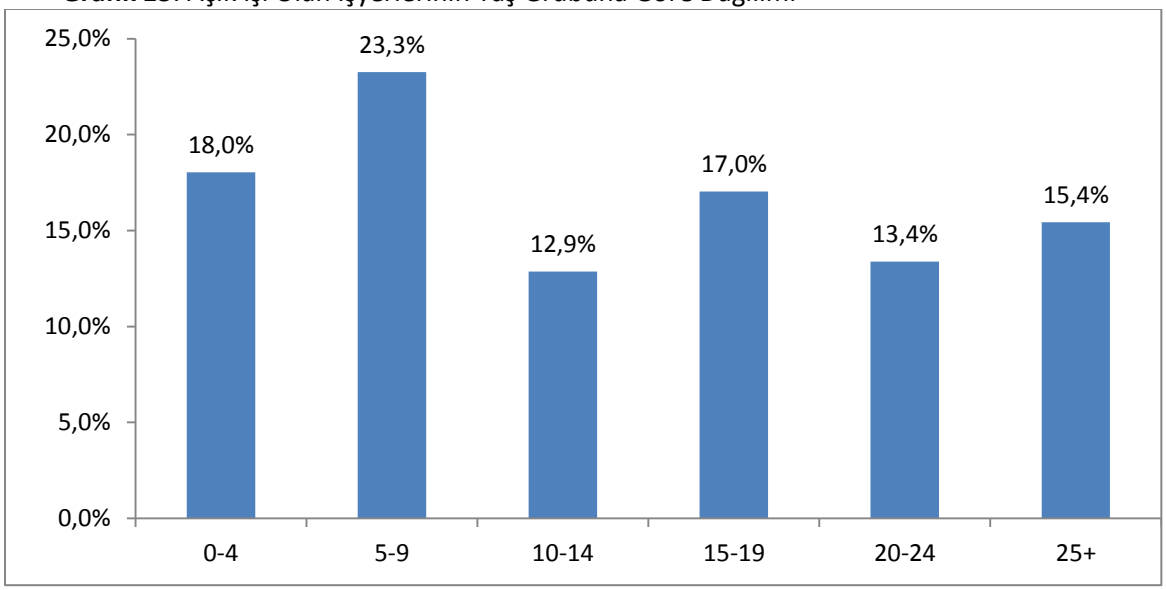

KAYNAK: İPA 2015

Açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda; en fazla açık işi olan iş yerlerinin 5-9 yaş arası grupta olduğunu görülmektedir. Daha sonra sırası ile 0-4 yaş aralığındaki iş yerleri ile 15-19 yaş arası işyerleri gelmektedir. Diğer yaş gruplarındaki iş yerlerinin ise açık iş verme oranları birbirine yakındır.

Açık işlerin sektörlere göre cinsiyet dağılımında Denizli'de açık işlerde erkeklerin daha fazla talep edildiği görülmektedir.

Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

SEKTÖRLER	Kadın	Erkek	Farketmez
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	1,7%	17,7%	80,7%
İmalat	25,0%	38,8%	36,2%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	16,7%	66,7%	16,7%
İnşaat	10,5%	67,5%	21,9%
Toptan ve Perakende Ticaret	16,8%	51,8%	31,4%
Ulaştırma ve Depolama	14,3%	67,9%	17,8%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	13,7%	52,1%	34,2%
Bilgi ve İletişim	-	-	100,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	100,0%	-	0,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	5,3%	36,8%	57,9%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	22,9%	51,8%	25,3%
Eğitim	41,7%	-	58,3%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	15,0%	15,0%	70,0%
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	-	6,1%	93,9%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	48,3%	34,5%	17,2%
GENEL TOPLAM	20,8%	43,0%	36,2%

KAYNAK: İPA 2015

Denizli'de ve Türkiye genelinde önde gelen sektörlerden biri olan İmalat sektöründe açık iş talebinde bulunan işverenler yüzde 38,8 oranında erkek elemanları, yüzde 36,2 oranında fark etmez seçeneğini, yüzde 25 oranında da kadın elemanları tercih etmişlerdir.

İşverenlerden alınan açık iş talebi sayısının fazla olduğu bir başka sektör olan Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe ise taleplerin yüzde 52,1'i erkek elemanlar, yüzde 34,2'si fark etmez seçeneği, yüzde 13,7'si de kadın elemanlar yönünde olmuştur.

Tablo 22'deki sektörlere genel olarak bakıldığında; yalnızca Bilgi ve İletişim sektöründe çalıştırılmak istenen elemanların cinsiyetinin fark etmeyeceği görülmektedir.

Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek Grup	Denizli			Türkiye	
	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	87	3,5%	1,2%	7,5%	1,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	350	14,3%	3,7%	16,7%	2,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	219	8,9%	1,8%	14,9%	1,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	7	0,3%	1,7%	0,4%	1,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	67	2,7%	1,0%	7,8%	1,3%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	559	22,8%	2,4%	21,5%	2,2%
Teknisyen, Tekniker. ve Yard. Profes. Mes. Mensup.	187	7,6%	2,7%	8,1%	1,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	959	39,1%	2,9%	22,4%	2,1%
Yöneticiler	17	0,7%	1,1%	0,6%	0,3%
Genel Toplam	**2.452**	**100%**	**2,4%**	**100%**	**1,7%**

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde ve açık işleri oran olarak büyükten küçüğe doğru sıraladığımızda hem Türkiye genelinde hem de Denizli ilinde ilk dört mesleğin aynı olduğunu görmekteyiz.

Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubundaki açık iş sayısı, hem Türkiye genelinde hem de Denizli ilinde 1. Sırayı almıştır. Oran olarak bakıldığında Denizli ilinde açık işlerin yüzde 39,1'i bu meslek grubunda iken Türkiye genelinde açık işlerin yüzde 22,4'ü bu meslek grubunda yer almaktadır. Denizli ilinde tekstil fabrikalarının ve mermer fabrikalarının sayıca fazla olması oranın Denizli ilinde biraz daha fazla çıkmasını açıklamaktadır.

Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarında Türkiye genelinde Denizli iline göre daha fazla açık iş olduğu görülmektedir.

Hizmet ve Satış Elemanları, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Teknisyen, Tekniker ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ve

Yöneticiler meslek gruplarında Denizli ilinde ve Türkiye genelinde hemen hemen aynı oranlarda açık iş olduğu görülmektedir.

Tabloya bakıldığında Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ile Yöneticiler Meslek gruplarında hem Denizli ilinde hem de Türkiye genelinde açık iş oranının düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grup	DENİZLİ			TÜRKİYE		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	33,9%	36,3%	29,9%	25,5%	25,0%	49,5%
Profesyonel Meslek Mensupları	17,6%	40,2%	42,2%	17,6%	19,3%	63,2%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	35,1%	37,9%	27,0%	17,0%	46,5%	36,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	-	-	100%	23,7%	41,7%	34,6%
Hizmet Ve Satış Elemanları	22,1%	20,3%	57,6%	21,3%	27,5%	51,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	9,1%	65,6%	25,2%	12,6%	51,1%	36,3%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	10,7%	53,4%	35,9%	11,0%	73,9%	15,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	26,6%	32,9%	40,5%	18,6%	61,3%	20,2%
Yönetici	-	18,7%	81,3%	16,7%	22,3%	61,0%
Genel Toplam	**20,8%**	**43,0%**	**36,2%**	**17,8%**	**45,1%**	**37,2%**

KAYNAK: İPA 2015

Daha önce de ifade edildiği üzere Denizli ilinin açık işlerinde erkekler ön plandadır. Nitelik gerektirmeyen işlerde ağırlıklı olarak erkekler çalışmaktadır. Fiziksel yeterlilik gerektiren işlerde erkeklerin daha fazla çalıştırıldıklarını bu veriler de desteklemektedir.

Açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımında kadınların en fazla talep edildiği meslek grubu büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubudur. Türkiye genelinde ise bu oran eşit seviyededir. Türkiye genelinde Büro hizmetlerinde çalışanlar meslek grubu hariç hiçbir meslek grubunda kadın eleman talebi erkek eleman talebinden fazla değildir. Kadın talebinin erkek talebine en yakın olduğu meslek grupları büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, profesyonel meslek mensupları, hizmet ve satış elemanları ve yönetici meslek gruplarıdır. Profesyonel meslek mensuplarında ise kadın talep oranı erkeklerden fazla olmasına karşın en yüksek oran fark etmez seçeneğindedir. Bu sektörde cinsiyet farklılaştırmasının fazla olmadığı görülmektedir.

Hem Denizli'de hem de Türkiye'de eleman talebinde fark etmez seçeneği en fazla olan meslek grupları Hizmet Ve Satış Elemanları, yöneticiler ve profesyonel meslek mensuplarıdır. Türkiye genelinde Denizli'den farklı olarak büro hizmetlerinde çalışan elemanlarda fark etmez seçeneğini belirtme oranı çok yüksektir. Bu durum işgücü piyasasında fiziksel aktiviteye dayalı icra edilmeyen mesleklerde kadınların başarılı olduklarını ve talep edildiklerini göstermektedir.

Tablo 25'te bu yıl ve geçen yıl açık iş olan mesleklerin dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2014		2015	
MESLEKLER	ORAN	MESLEKLER	ORAN
Makineci (Dikiş)	16,7%	Makineci (Dikiş)	13,7%
Mermer İşçisi	9,2%	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	5,7%
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	5,9%	Mermer İşçisi	4,0%
Kumaş Paketleme İşçisi	2,6%	Garson (Servis Elemanı)	3,4%
Güvenlik Görevlisi	2,2%	Pazarlamacı	2,1%
Kalite Kontrolcü-Tekstil	2,1%	Satış Danışmanı	2,0%
Garson (Servis Elemanı)	1,9%	Kumaş Paketleme İşçisi	1,9%
Satış Danışmanı	1,8%	Şoför-Yük Taşıma	1,8%
Makine Nakışçısı	1,2%	Sıvı Dolum Makinesi Operatörü	1,7%
Gaz Altı Kaynakçısı	1,2%	Güvenlik Görevlisi	1,5%
Diğer Meslekler	55,2%	Diğer Meslekler	62,2%
TOPLAM	100%	TOPLAM	100%

KAYNAK: İPA 2015

En çok açık iş talebinde bulunan meslekler tablosu 2014 ve 2015 yıllarına ait bilgiler vermektedir. 2014 yılında da 2015 yılında üç meslek sıralaması farklı olsa da aynı mesleklerdir. İlk sırada iki yılda da makineci mesleği yer almaktadır. Geçtiğimiz yıla oranla oransal olarak biraz düşüş gösterse de, makineci mesleği yine en çok aranılan meslek konumundadır.

En çok aranılan meslekler sıralamasında dokumacı mesleği 2014 yılında %5,9 ile en çok aranılan üçüncü meslek iken içinde bulunduğumuz yılda %5,7'lik ara ile ikinci sıradadır. Oranı düşmesine rağmen sıralamasının artması mermer işçisine olan talebin azalmasından kaynaklanmaktadır. Mermer işçisi mesleğinde geçtiğimiz yıl %9,2'lik açık iş talebi varken, bu yıl bu oran % 4 'e kadar düşmüştür.

2014 yılında ilk on meslek tüm meslekler içinde %45'lik bir paya sahipken, 2015 yılında bu pay %37'lere kadar düşmüştür. Bu veriler ışığında araştırmanın daha da detaylandırıldığını, açık iş talebinde bulunan mesleklerin artığını ve dağılımın farklı mesleklere kaydığını söyleyebiliriz.

Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Kadın	Erkek	Fark etmez
Makineci (Dikiş)	Şoför-Yük Taşıma	Makineci (Dikiş)
Kumaş Paketleme İşçisi	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Mermer İşçisi	Mermer İşçisi
Makine Nakışçısı	Güvenlik Görevlisi	Garson (Servis Elemanı)
Kasiyer	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Sıvı Dolum Makinesi Operatörü
Kalite Kontrolcü-Tekstil	Garson (Servis Elemanı)	Satış Danışmanı
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Tel Çekme İşçisi (Makine İle)	Enjeksiyon Pres Döküm Makinesi Operatörü
Ön Muhasebeci	Pazarlamacı	Pazarlamacı
Temizlik Görevlisi	Kasap	Konfeksiyon İşçisi
Konfeksiyon İşçisi	Depo Hamalı	Reyon Görevlisi

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerde erkeklerin tercih edildiği ilk beş meslek tabloda da görüldüğü üzere; Şoför (Yük Taşıma), Dokumacı, Mermer İşçisi, Güvenlik Görevlisi Ve Kaynakçı (Oksijen-Elektrik) şeklindedir. Kadınlarda bu meslekler ise sırasıyla Makineci, Kumaş Paketleme İşçisi, Dokumacı, Makine Nakışçısı Ve Kasiyer şeklindedir. Açık işlerde fark etmez seçeneğinin en çok tercih edildiği meslekler ise Makineci, Dokumacı, Mermer İşçisi, Garson(Servis Elemanı) Ve Sıvı Dolum Makinesi operatörüdür.

Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı

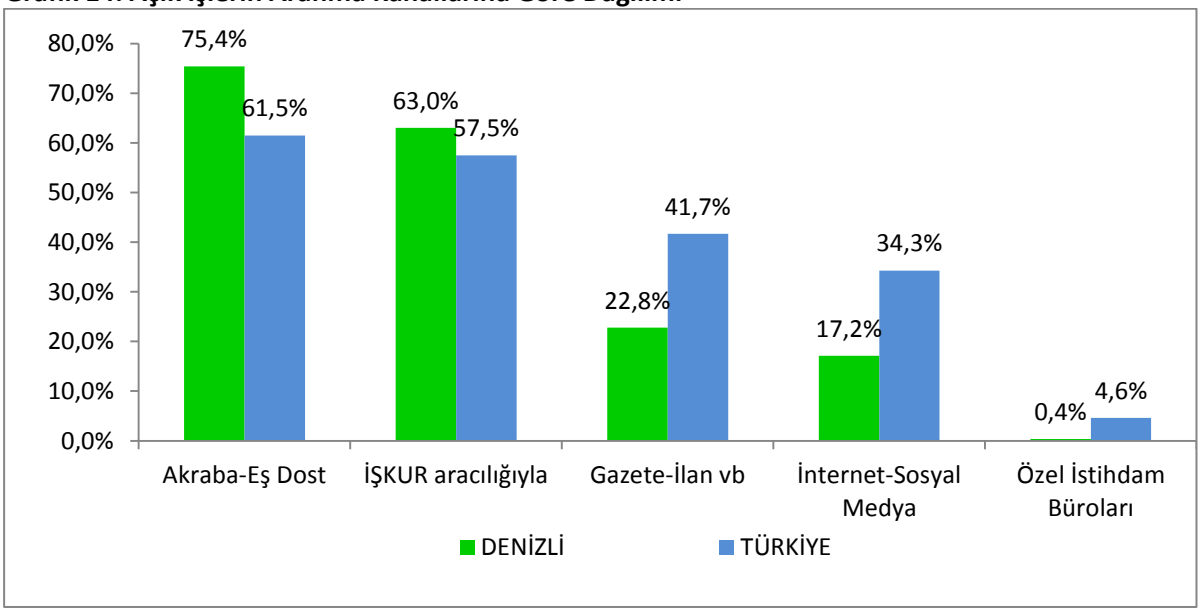

KAYNAK: İPA 2015

Grafiği incelendiğinde sıralamanın Denizli'de de Türkiye genelinde de aynı şekilde olduğu görülmektedir. İşverenler açık işlerini Denizli de yüzde 75,4 oranında Türkiye genelinde ise yüzde 65,5

oranında ise Akraba–Eş Dost aracılığı ile karşılamaktadır. Hem Denizli ilinde hem de Türkiye genelinde en fazla bu kategoride açık işlerin karşılanmaya çalışıldığı görülmektedir.

Arama kanallarından İŞKUR'un kullanılma oranı ise ilimizde yüzde 63, Türkiye genelinde ise yüzde 57,5'tir. Görüldüğü gibi Denizli'de İŞKUR' un kullanımı Türkiye ortalamasının üstündedir.

Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

SEKTÖRLER	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	95,2%	4,6%	1,5%	80,2%	-
İmalat	74,2%	24,0%	16,7%	68,9%	0,5%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	100,0%	50,0%	-	83,3%	-
İnşaat	93,0%	8,8%	2,6%	30,7%	-
Toptan ve Perakende Ticaret;	70,7%	23,2%	20,4%	59,8%	0,2%
Ulaştırma ve Depolama	91,2%	34,2%	39,4%	37,5%	-
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	71,8%	20,5%	9,4%	62,4%	-
Bilgi Ve İletişim	42,9%	42,9%	42,9%	57,1%	-
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	100,0%	100,0%	100,0%	-	-
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	92,1%	44,7%	2,6%	76,3%	-
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	74,7%	14,5%	34,9%	59,0%	-
Eğitim	91,7%	8,3%	16,7%	50,0%	-
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	60,0%	45,0%	55,0%	75,0%	-
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	57,6%	-	-	42,4%	-
Diğer Hizmet Faaliyetleri	75,9%	44,8%	20,7%	10,3%	-

KAYNAK: İPA 2015

İlimizde önde gelen sektörlerden açık işlerin arama kanallarının dağılımını inceleyecek olursak imalat sektöründe; yüzde 74,2 ile en fazla kullanılan arama kanalının akraba–eş dost olduğunu görmekteyiz. İŞKUR ise yüzde 68,9 ile en çok tercih edilen arama kanalı konumundadır.

İnşaat sektöründe de yine ilk sırada akraba-eş dost arama kanalı gelmektedir(yüzde 93).İŞKUR ise %30,7'lik oran ile ikinci sıradadır.

Toptan perakende sektöründe ise akraba –eş dost yüzde 70,7, İŞKUR yüzde 59,5 ve gazete ilan vb. ise yüzde 23,2 oranında tercih edilmiştir.

İŞKUR genellikle tüm sektörlerde yüksek oranlarda tercih edilirken Finans ve sigorta sektöründe hiç tercih edilmemiştir. Özel İstihdam Büroları ise açık işlerin karşılanmasında oldukça az tercih edilmiş olup, sadece imalat ve toptan perakende sektörüne ait açık iş karşılamak için kullanılmıştır.

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

MESLEK GRUBU	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	78,6%	22,3%	16,0%	67,1%	0,7%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	76,1%	22,6%	11,2%	70,7%	-
Hizmet ve Satış Elemanları	76,0%	27,2%	21,8%	48,4%	-
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	67,4%	12,5%	10,5%	60,6%	-
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	73,1%	30,6%	30,4%	52,7%	0,6%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	71,0%	16,8%	18,0%	67,4%	1,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	68,9%	32,7%	31,3%	52,9%	-
Yöneticiler	25,0%	12,4%	68,6%	68,9%	-
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	100%	-	-	-	-
GENEL TOPLAM	**75,4%**	**22,8%**	**17,2%**	**63,0%**	**0,4%**

KAYNAK: İPA 2015

Hemen hemen bütün meslek gruplarında Akraba- Eş Dost ve İŞKUR arama kanalları yüksek oranda kullanılmaktadır. Nitelikli tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanlarının tamamı Akraba–Eş Dost yoluyla açık işlerini karşılamaktadır. Sanatkârlarla ile ilgili işlerde çalışanlar Yöneticiler, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar Ve Tesis Ve Makine Operatörü meslek gruplarında İŞKUR' un önemli düzeyde kullandığı görülmektedir.

Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları

MESLEKLER	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Makineci (Dikiş)	91,1%	20,3%	12,5%	58,2%	1,6%
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	68,2%	16,8%	8,4%	69,3%	-
Mermer İşçisi	77,5%	24,5%	10,2%	82,5%	-
Garson (Servis Elemanı)	82,4%	27,4%	20,0%	46,3%	-
Pazarlamacı	66,5%	26,7%	37,4%	46,1%	2,1%
Satış Danışmanı	93,8%	33,2%	8,5%	51,8%	-
Kumaş Paketleme İşçisi	60,1%	20,0%	19,8%	64,6%	-
Şoför-Yük Taşıma	83,5%	40,4%	21,7%	56,9%	2,3%
Sıvı Dolum Makinesi Operatörü	-	100%	100,0%	100%	-
Güvenlik Görevlisi	45,5%	30,3%	75,8%	18,2%	-

KAYNAK: İPA 2015

İlimizde en fazla aranılan meslek olan makineci mesleğinde işverenler bu açığı yüzde 91,1 oranında klasik yöntem olan Akraba–Eş Dost yöntemiyle, yüzde 58,2 oranında İŞKUR aracılığıyla, yüzde 20,3 oranında ise gazete, ilan vb. ise yüzde 16,8 ile üçüncü sıradadır. Mermer işçisi mesleğinde

de İŞKUR yüzde 82,5 ile ilk sırada olan arama kanalı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu meslekler Akraba–Eş Dost oranı yüzde 77,5 gazete ilan vb. oranı ise yüzde 24,5'tir.

Sıvı dolum makinesi mesleğinde Akraba-Eş Dost hiç kullanılmazken güvenlik görevlisi mesleğinde ağırlıklı olarak internet sosyal medya arama kanalı kullanılmaktadır.

Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları

YAŞ	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
0-4	84,5%	20,1%	17,2%	47,8%	0,2%
5-9	83,2%	19,9%	13,4%	65,0%	0,0%
10-14	72,7%	19,7%	13,2%	70,2%	0,0%
15-19	74,9%	33,6%	21,3%	63,8%	1,3%
20-24	72,6%	32,5%	16,7%	67,8%	0,7%
25+	61,8%	13,9%	20,3%	66,5%	0,0%
TOPLAM	**75,4%**	**22,8%**	**17,2%**	**63,0%**	**0,4%**

KAYNAK: İPA 2015

Yukarıdaki tablo incelendiğinde yeni kurulan iş yerlerinin yoğun olarak akraba- eş dost yöntemini kullandıkları görülmektedir. İşyerlerinin yaşları arttıkça İŞKUR'u kullanma oranları artmaktadır. 25 yıldan daha önce kurulan işyerlerinde ise en fazla tercih edilen arama kanalı İŞKUR' dur.

Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Arama Kanalı	DENİZLİ			TÜRKİYE		
	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Akraba-Eş Dost	69,0%	9,8%	21,2%	65,2%	13,3%	21,5%
Gazete-İlan vb.	59,6%	13,3%	27,1%	63,1%	12,3%	24,6%
İnternet-Sosyal Medya	56,2%	16,7%	27,1%	65,4%	15,1%	19,5%
İŞKUR aracılığıyla	71,9%	14,6%	13,5%	70,4%	12,3%	17,3%
Özel İstihdam Büroları	76,2%	11,6%	12,2%	56,7%	21,6%	21,7%
Genel Toplam	**70,9%**	**10,2%**	**18,9%**	**67,5%**	**12,5%**	**19,9%**

KAYNAK: İPA 2015

Arama kanalına göre açık işlerin arama sürelerine bakıldığında Denizli ile Türkiye geneli benzerlik göstermektedir. İlimizde açık işlerin yüzde 70,9'u 30 gün içinde karşılanmakta, yüzde 18,9 'u 90 günden fazla bir sürede karşılanmakta ve yüzde 10,2 'si ise 30 ila 90 gün arasında karşılanmaktadır.

Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	DENİZLİ			TÜRKİYE		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Akraba-Eş Dost	69,2%	70,8%	52,7%	19,10%	46,40%	34,40%
Gazete-İlan vb.	11,6%	21,3%	36,9%	16,00%	44,00%	40,00%
İnternet-Sosyal Medya	13,3%	21,1%	28,4%	14,60%	38,60%	46,80%
İŞKUR	72,8%	64,3%	72,9%	16,50%	48,10%	35,40%
Özel İstihdam Büroları	0,5%	0,2%	0,3%	13,40%	28,20%	58,40%
Toplam	**15,50%**	**68,40%**	**16,20%**	**17,80%**	**45,10%**	**37,20%**

KAYNAK: İPA 2015

İlimizde arama kanallarıyla erkeklerin tercih edilme oranı yüzde 68,4, kadınların tercih edilme oranı yüzde 15,5 ve fark etmez seçeneğinin tercih edilme oranı ise yüzde 16,4'tür. Türkiye genelinde ise erkeklerin tercih edilme oranı yüzde 45,1, kadınların tercih edilme oranı yüzde 17,8 ve fark etmez seçeneğinin tercih edilme oranı ise yüzde 37,2'dir.Açık iş arama kanalı olarak Akraba –Eş Dost arama kanalı ile hem Denizli'de hem de Türkiye'de en çok erkekler aranmaktadır. İŞKUR arama kanalı ile %72,8 oranında kadınlar aranırken, yüzde 64,3 oranında da erkekler aranmaktadır.

Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	64,3%	69,2%	70,8%	52,7%
İŞKUR aracılığıyla	24,8%	11,6%	21,3%	36,9%
Gazete-İlan vb	22,2%	13,3%	21,1%	28,4%
İnternet-Sosyal Medya	68,8%	72,8%	64,3%	72,9%
Özel İstihdam Büroları	0,3%	0,5%	0,2%	0,3%

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan ve işgücü piyasası analiz çalışması kapsamında açık işi olduğunu belirten firmalar, eleman taleplerini yüzde 72,9 oranında internet-sosyal medyayla, yüzde 52,7 oranında akraba-eş dost ile yüzde 36,9 oranında İŞKUR ile karşılamaya çalışmaktadırlar. Gazete-ilan vb. arama kanalının oranı yüzde 28,4 iken, özel istihdam bürolarının ise yüzde 0,3 oranında vardiyalı çalışan iş yerleri tarafından tercih edildiği görülmektedir. İŞKUR aracılığıyla yüzde 11,6 oranında erkek eleman, yüzde 24,8 oranında kadın eleman aranmaktadır.

Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	57,6%	83,1%	64,0%	36,3%
İŞKUR aracılığıyla	40,2%	10,1%	37,3%	60,7%
Gazete-İlan vb	35,8%	2,7%	31,6%	59,3%
İnternet-Sosyal Medya	65,8%	35,0%	62,9%	86,8%

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışmanın yapıldığı işyerinde internet sosyal medyanın payı oldukça yüksektir. %86,8 İŞKUR, yüzde 60,7 oranında gazete ilan, yüzde 59,3 oranında akraba –eş dost yüzde 36,3 oranında tercih edilirken, özel istihdam büroları hiç tercih edilmemektedir.

Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	71,0%	72,7%	79,4%	59,5%
İŞKUR aracılığıyla	27,7%	15,6%	23,2%	39,8%
Gazete-İlan vb	20,9%	11,6%	20,7%	26,0%
İnternet-Sosyal Medya	72,6%	65,5%	70,3%	79,2%
Özel İstihdam Büroları	0,3%	0,0%	0,3%	0,4%

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan iş yerleri açık işlerini yüzde 79,2 oranında internet-sosyal medya, yüzde 59,5 oranında akraba-eş dost ve yüzde 39,8 oranında İŞKUR aracılığıyla kapatmaya çalışmaktadır. Firmalar erkek eleman ararken en fazla akraba-eş dost arama kanalını, kadın eleman ararken ise en fazla internet sosyal medya arama kanalını kullanmaktadır.

Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı

Arama Kanalı	Hizmetlerden Faydalanan				Hizmetlerden Faydalanmayan			
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	72,3%	73,9%	67,1%	71,2%	88,5%	92,8%	87,3%	89,7%
İŞKUR aracılığıyla	14,9%	21,5%	28,9%	22,8%	18,3%	17,1%	30,8%	22,7%
Gazete-İlan vb	13,1%	18,7%	18,6%	17,5%	10,6%	12,4%	22,2%	15,8%
İnternet-Sosyal Medya	74,6%	72,4%	81,4%	76,0%	16,7%	17,0%	22,0%	18,8%
Özel İstihdam Büroları	0,3%	0,1%	0,8%	0,4%	0,0%	0,0%	0,5%	0,2%

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR'un hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerdeki arama kanalına göre dağıtımı tablo 36'yı inceleyerek değerlendirebiliriz. Yukarıdaki tabloda İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri ile faydalanmayan işyerlerinin açık işleri karşılamada hangi arama kanallarını ne yoğunlukta kullandıkları görülmektedir. Daha önce İŞKUR hizmetinden yararlanmayan işyerleri çalışma sırasında var olan açık işlerini İŞKUR vasıtası ile aramaya başlayabilir. Bu işyerleri ilk sorularda İŞKUR hizmetlerinden faydalanma sorusuna "hayır" cevabı verip daha sonra açık işlerin olduğu tespit edildiğinde İŞKUR çalışmaya başlamaktadır. Hizmetlerden faydalanamayan ancak mevcut açık işini İŞKUR vasıtasıyla aradığını söyleyen işyerleri bu şekilde işyerleridir.

Hizmetlerden faydalanan işyerleri açık işlerini yüzde 76 oranında internet sosyal medya aracılığı ile karşılaşırken hizmetlerden faydalanmayan işyerleri açık işlerini yüzde 89,7 oranında Akraba –Eş Dost aracılığı ile karşılamaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri açık işlerini karşılarken İŞKUR arama kanalını yüzde 22,8 oranında kullanırken, hizmetlerden faydalanmadığını bildiren işyerleri ise yüzde 22,7 oranında İŞKUR'u tercih etmektedir.

Açık İşlerde Aranan Beceriler

Çalışma kapsamında işverenlerden açık işlerde istedikleri becerileri önem sırasına göre ve her meslek için en fazla üç tane seçmesi istenmiştir. Genel olarak açık işlerde aranan beceriler incelendiğinde ilk sırada; Denizli ilinden yeterli mesleki /teknik bilgi ve tecrübe yer alırken Türkiye genelinde fiziki ve bedensel yeterlilik becerisi gelmektedir. İkinci sırada aranan en önemli beceri ise ilimizde fiziki ve bedensel yeterlilik iken, Türkiye genelinde yeterli mesleki /teknik bilgi ve tecrübedir. Proje tabanlı çalışma analitik beceri ve yabancı dil gibi üst düzey beceriler ise hem ilimizde hem de ülke genelinde oldukça az tercih edilmektedir. Bu durum işverenlerin daha çok vasıfsız eleman ararken İŞKUR'u tercih ettikleri görülmektedir.

Grafik 15:Açık İşlerde Aranılan Beceriler

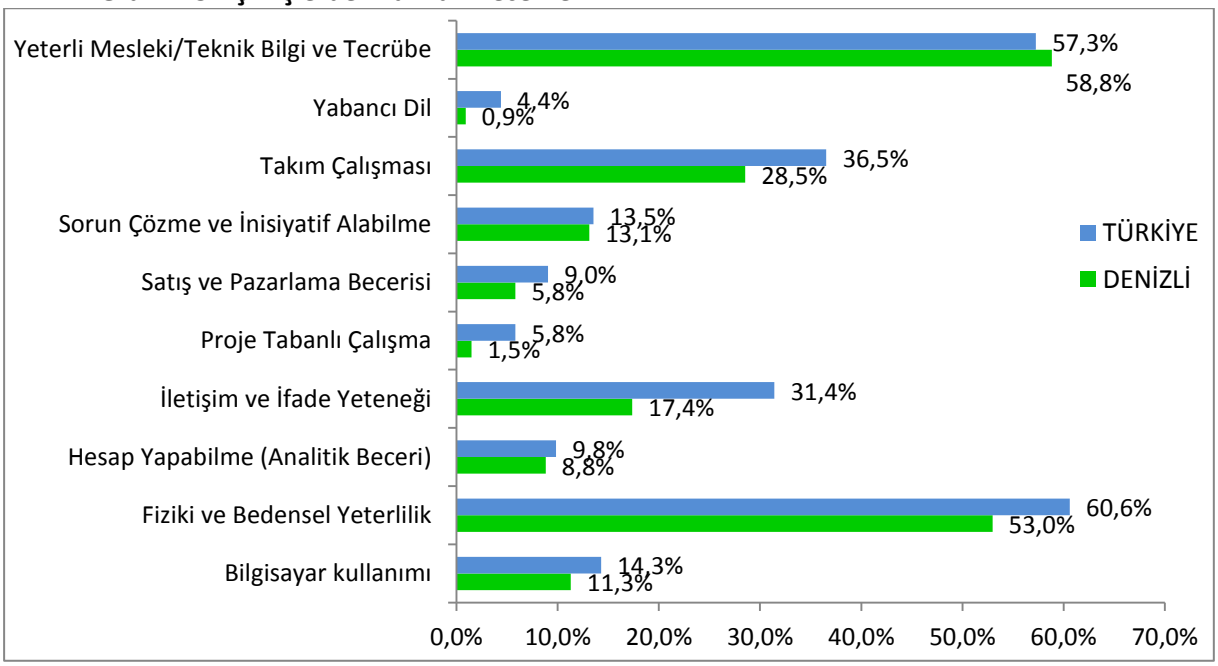

Çalışma kapsamında işverenlerden açık işlerde istedikleri becerileri önem sırasına göre ve her meslek için en fazla üç tane seçmesi istenmiştir. Genel olarak açık işlerde aranan beceriler incelendiğinde ilk sırada; Denizli ilinden yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe yer alırken Türkiye genelinde fiziki ve bedensel yeterlilik becerisi gelmektedir. İkinci sırada aranan en önemli beceri ise ilimizde fiziki ve bedensel yeterlilik iken, Türkiye genelinde yeterli mesleki /teknik bilgi ve tecrübedir. Proje tabanlı çalışma analitik beceri ve yabancı dil gibi üst düzey beceriler ise hem ilimizde hem de

ülke genelinde oldukça az tercih edilmektedir. Bu durum işverenlerin daha çok vasıfsız eleman ararken İŞKUR'u tercih ettikleri görülmektedir.

Grafik 16: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi

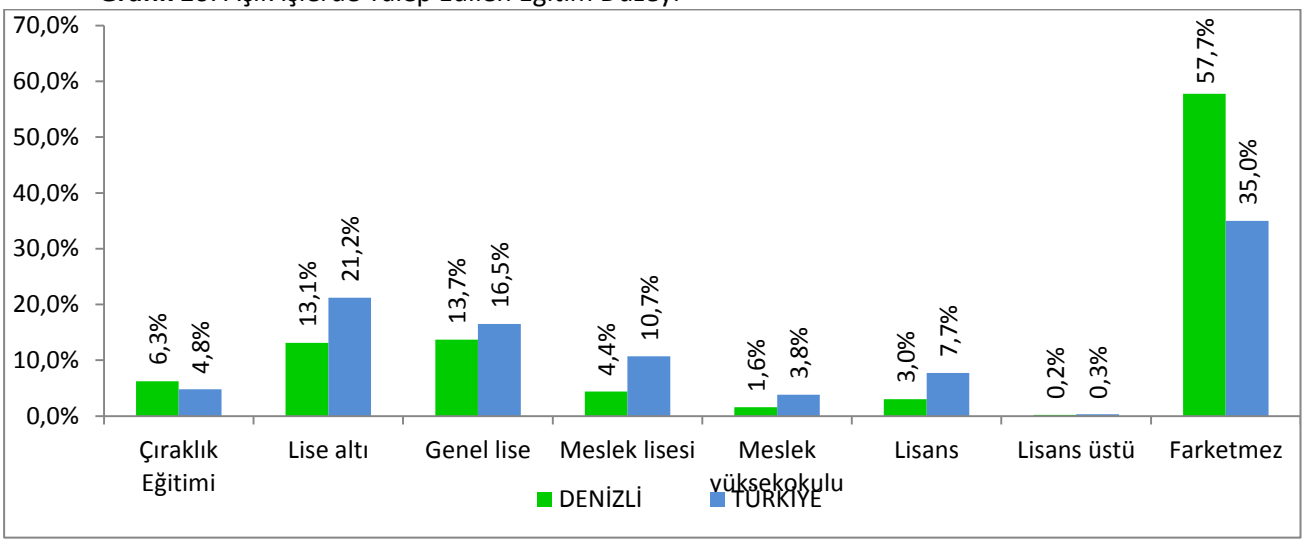

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerde talep edilen eğitim düzeyine genel olarak baktığımızda; ilk üç sıranın, genel lise, lise altı ve çıraklık eğitim şeklinde olduğunu görmekteyiz. Ön Lisans, Lisans Ve Lisansüstü eğitim düzeylerinin az tercih edilmiş olması firmaların İŞKUR aracılığıyla daha az vasıf sahibi eleman aradığını göstermektedir.

Türkiye genelinde ise ilk üç sıra; lise altı genel lise ve meslek lisesi şeklindedir. Eğitim düzeyi Fark Etmez diyenlerin oranı ise ülke genelinde, yüzde 35 İl genelinde, yüzde 57,7'dir. Hem Türkiye genelinde hem de Denizli genelinde Fark Etmez seçeneğinin yüksek oranda çıkması işverenlerin çalıştıracakları kişide, aldığı eğitimden ziyade verdikleri işi yapıp yapmayacaklarına baktıkları ya da eğitim seviyesi ne olursa olsun "iş yerinde eğitiriz " mantığında olduklarını göstermektedir.

Örneğin Öğretmen, Mühendis, Doktor gibi mesleklerde en az lisans seviyesinde eğitim düzeyi gerekirken, Satış Danışmanı, Garson gibi mesleklerde herhangi bir eğitim düzeyi gerekmeyebilir. Mesleklerin bu yapısı açık işlerdeki eğitim talebini doğrudan etkilemektedir.

Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

EĞİTİM DÜZEYİ	Kadın	Erkek	Farketmez	GENEL TOPLAM
Çıraklık Eğitimi	8,7%	6,0%	5,2%	6,3%
Lise altı	11,0%	11,9%	15,7%	13,1%
Genel lise	13,5%	17,0%	9,9%	13,7%
Meslek lisesi	3,2%	7,3%	1,6%	4,4%
Meslek yüksekokulu	0,8%	1,9%	1,7%	1,6%
Lisans	2,3%	1,3%	5,4%	3,0%
Lisansüstü	-	0,4%	0,1%	0,2%
Fark etmez	60,4%	54,3%	60,3%	57,7%

Kaynak: İPA 2015

Denizli'de eğitim düzeyi ile açık işlerde talep edilen cinsiyet durumu incelendiğinde; en fazla açık iş cinsiyeti erkeklerde iken, en fazla tercih edilen eğitim düzeyi fark edilmezdir. Cinsiyet tercihi kadın olan açık işlerde talep edilen eğitim durumu fark etmez seçeneğinden sonra genel lisedir. Erkeklerde ise en fazla tercih edilen eğitim düzeyi yine fark etmez seçeneğinden sonra genel lisedir. Erkek talep edilen açık işlerde istenen eğitim düzeyi, kadınlarda istenen eğitim düzeyine göre daha yüksektir. Sadece erkek talep edilen açık işlerde ise yüzde 72,2 lise altı ve fark etmez seçeneği tercih edilirken bu oran kadınlarda yüzde 79,1'dir.

Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

SEKTÖRLER	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Farketmez
İmalat	6,6%	14,5%	4,0%	5,4%	1,0%	1,3%	0,3%	66,9%
Toptan Ve Perakende Ticaret	6,1%	5,9%	32,0%	3,2%	1,8%	4,8%	-	46,2%
İnşaat	4,4%	10,5%	23,7%	7,9%	4,4%	6,1%	-	43,0%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	6,8%	1,7%	13,7%	0,9%	2,5%	0,0%	-	74,4%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	13,3%	10,8%	30,1%	-	-	3,6%	-	42,2%
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	1,7%	65,4%	-	-	1,7%	1,7%	-	29,6%
Ulaştırma Ve Depolama	9,0%	1,8%	22,9%	3,6%	1,8%	1,8%	-	59,1%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	-	-	39,5%	5,3%	5,3%	2,6%	2,6%	44,7%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	-	57,6%	30,3%	0,0%	-	0,0%	-	12,1%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	6,9%	17,2%	13,8%	10,3%	-	0,0%	-	51,7%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	-	-	30,0%	-	10,0%	55,0%	-	5,0%
Eğitim	-	-	25,0%	-	8,3%	50,0%	-	16,7%
Bilgi Ve İletişim	-	-	71,4%	-	-	28,6%	-	0,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	-	-	16,7%	-	16,7%	-	-	66,7%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	-	-	100%	-	-	-	-	-
GENEL TOPLAM	**6,3%**	**13,1%**	**13,7%**	**4,4%**	**1,6%**	**3,0%**	**0,2%**	**57,7%**

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerde sektöre göre talep edilen eğitim düzeyi oranları incelendiğinde; birçok sektörde asgari talep edilen eğitim düzeyi tercihinin fark etmez şeklinde olduğu görülmektedir. İmalat sektöründe lise altı ve çıraklık eğitim yüksek oranda tercih edilirken, Toptan Ve Perakende Ticaret sektöründe ağırlık genel lisedir. İnşaat sektöründe ise genel lise, lise altı ve lisans eğitim düzeyi tercih edilmektedir. İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri; Eğitim ve Bilgi İletişim sektöründe ise işverenler açık işlerini daha vasıflı elemanlar ile kapamayı tercih etmişlerdir.

Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

MESLEK GRUPLARI	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Farketmez
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	6,8%	13,4%	3,3%	2,3%	-	-	-	74,1%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	8,5%	18,9%	8,1%	6,5%	1,3%	-	0,7%	56,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	5,2%	12,4%	35,1%	0,3%	0,6%	0,6%	-	45,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	4,8%	13,4%	7,6%	-	2,0%	-	-	72,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	5,0%	2,9%	32,5%	17,6%	9,5%	13,5%	-	19,1%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	-	9,8%	39,7%	13,2%	4,7%	6,2%	-	26,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	4,8%	-	13,9%	6,2%	4,6%	58,0%	1,5%	10,9%
Yöneticiler	-	-	87,1%	-	-	12,9%	-	-
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	-	-	-	-	-	-	-	100,0%
GENEL TOPLAM	**6,3%**	**13,1%**	**13,7%**	**4,4%**	**1,6%**	**3,0%**	**0,2%**	**57,7%**

Kaynak: İPA 2015

Meslek gruplarına göre açık işlerde aranılan eğitim düzeylerini incelediğimizde genellikle fark etmez seçeneğini, genel lise ve lise altı eğitim düzeylerini görmekteyiz. Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda açık işlerde aranılan eğitim düzeyleri sırasıyla yüzde 74,1 oranında fark etmez, yüzde 13,4 oranında lise altı yüzde 6,8 oranında çıraklık eğitimdir. Teknisyenler Teknikerler Meslek grubunda ise sıralama; yüzde 32,5 ile genel lise, yüzde 19,1 ile fark etmez, yüzde 17,6 ile meslek lisesi şeklindedir. Nitelikli Tarım, Ormancılık Meslek grubundan açık işlerin hepsinde aranılan asgari eğitim düzeyi fark etmezken, Yöneticiler meslek grubunda sadece genel lise ve lisans eğitim düzeyi istemektedirler.

Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

EĞİTİM DURUMU	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Fark etmez	76,1%	25,7%	14,3%	65,4%	0,1%
Genel lise	61,8%	19,3%	23,7%	59,5%	-
Lise altı	88,2%	16,8%	10,3%	66,3%	1,7%
Çıraklık Eğitimi	84,7%	13,1%	14,7%	42,9%	-
Meslek lisesi	71,5%	19,2%	28,9%	69,2%	-
Lisans	56,2%	39,8%	53,9%	61,0%	2,8%
Meslek yüksekokulu	70,4%	13,4%	29,7%	50,4%	-
Lisansüstü	79,8%	-	-	20,2%	-
GENEL TOPLAM	**75,4%**	**22,8%**	**17,2%**	**63,0%**	**0,4%**

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamında söz konusu olan açık işlerin için talep edilen eğitim düzeyleri itibariyle arama kanalları incelendiğinde eğitim düzeyinin fark etmediğinin belirtildiği açık işlerde işverenlerin ağırlıklı olarak akraba-eş-dost, İŞKUR ve gazete-ilan arama kanallarını tercih ettiği görülmektedir.

Lisans eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. Genel lise, meslek lisesi ve lisansüstü eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak Akraba-Eş-Dost ve İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. İlgili eğitim düzeylerindeki açık işlerde işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (Akraba-Eş-Dost ve İŞKUR) ile Denizli genelinde söz konusu olan tüm açık işler için işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (Akraba-Eş-Dost ve İŞKUR) benzeşmektedir.

Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

EĞİTİM DURUMU	0-30	31-89	90+
Fark etmez	70,7%	11,0%	18,3%
Genel lise	78,7%	6,1%	15,1%
Lise altı	70,2%	7,3%	22,5%
Çıraklık Eğitimi	58,1%	16,8%	25,1%
Meslek lisesi	73,0%	14,4%	12,6%
Lisans	65,7%	10,1%	24,2%
Meslek yüksekokulu	67,0%	2,6%	30,4%
Lisansüstü	100%	-	-
GENEL TOPLAM	**70,9%**	**10,2%**	**18,9%**

Kaynak: İPA 2015

İl genelinde tüm eğitim düzeylerinde genel olarak aranılan eleman 30 gün içinde temin edilmektedir. Bu elemanlar yüzde 70,9 oranında 0-30 gün içinde, yüzde 18,9 oranında 90 gün ve daha fazla süre içerisinden yüzde 10,2 oranında ise 31-89 gün temin edilmektedir.

Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

SEKTÖRLER	0-30	31-89	90+
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	95,4%	4,6%	-
İmalat	68,1%	12,6%	19,3%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	50,0%	50,0%	0,0%
İnşaat	65,8%	4,4%	29,8%
Toptan ve Perakende Ticaret	76,8%	9,6%	13,6%
Ulaştırma ve Depolama	69,4%	1,8%	28,8%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	77,8%	1,7%	20,5%
Bilgi ve İletişim	71,4%	28,6%	-
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	-	-	100,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	97,4%	0,0%	2,6%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	71,1%	7,2%	21,7%
Eğitim	75,0%	25,0%	-
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	90,0%	5,0%	5,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	30,3%	12,1%	57,6%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	55,2%	0,0%	44,8%
GENEL TOPLAM	**70,9%**	**10,2%**	**18,9%**

Kaynak: İPA 2015

Genel olarak bakıldığında açık işlerin arama sürelerinin 0-30 gün arasında yoğunlaştığı görülmektedir. Özellikle madencilik ve taş ocakçılığı, insan sağlığı ve sosyal hizmetleri, mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyeti sektöründe açık işlerin arama süreleri çoğunlukla 30 günde sınırlıdır. Finans ve sigorta faaliyetleri ile kültür, sanat, eğlence, dinlence, spor sektöründe ise açık işlerin arama süreleri 90 günden daha fazladır.

Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

İşyeri Yaşı	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
0-4	60,1%	7,7%	32,2%
5-9	79,0%	10,1%	10,8%
10-14	79,7%	8,4%	11,9%
15-19	66,9%	8,4%	24,7%
20-24	62,5%	19,6%	17,9%
25+	75,4%	8,8%	15,7%
Genel Toplam	**70,9%**	**10,2%**	**18,9%**

Kaynak: İPA 2015

İlimizde tüm yaş gruplarındaki iş yerleri açık işlerini genellikle 0-30 günlük süre içerisinde aradıklarını belirtmişlerdir. 90 gün ve üstünde açık işlerinin arama süresi olduğunu belirten iş yerleri ise daha yeni iş yerleridir.25 yıllık ve daha fazla yaşa sahip iş yerleri ise %75 oranında 0-30 gün, %8,8 oranında 31-89 gün,%15,7 oranında da 90+gün açık işlerini kapatmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Meslek Grup	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	80,4%	8,8%	10,8%
Hizmet ve Satış Elemanları	73,3%	1,2%	25,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	83,1%	6,2%	10,7%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0%	-	-
Profesyonel Meslek Mensupları	81,3%	9,3%	9,4%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	66,6%	15,6%	17,8%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	72,3%	6,3%	21,4%
Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	67,2%	12,3%	20,5%
Yöneticiler	93,7%	6,3%	-
Genel Toplam	**70,9%**	**10,2%**	**18,9%**

Kaynak: İPA 2015

Denizli ilinde genellikle tüm meslek gruplarına açık işler 0-30 gün arama süresine sahiptir. Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri çalışanları meslek grubunda bulunan tüm açık işler sadece 0-30 günlük süre içerisinde aranmaktadır. 90 gün ve daha fazla açık işin olduğu meslekler ise daha çok Hizmet Ve Satış Elemanları Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarına aittir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işyerlerine son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri de sorulmuştur. Bu bilgi işverenin açık işlerinin yanı sıra, karşılamakta güçlük çektikleri meslekleri içerdiği için önemli bir bilgidir. İşyerlerinin işgücü piyasasında eleman bulmada güçlük çektikleri meslekler işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır.

Denizli ilindeki iş yerlerinin yüzde 42,6'sı eleman temininde güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. İlimizde firmaların aradığı elemanı bulmakta ülke geneline göre daha fazla zorluk çektikleri görülmektedir.

Grafik 17: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

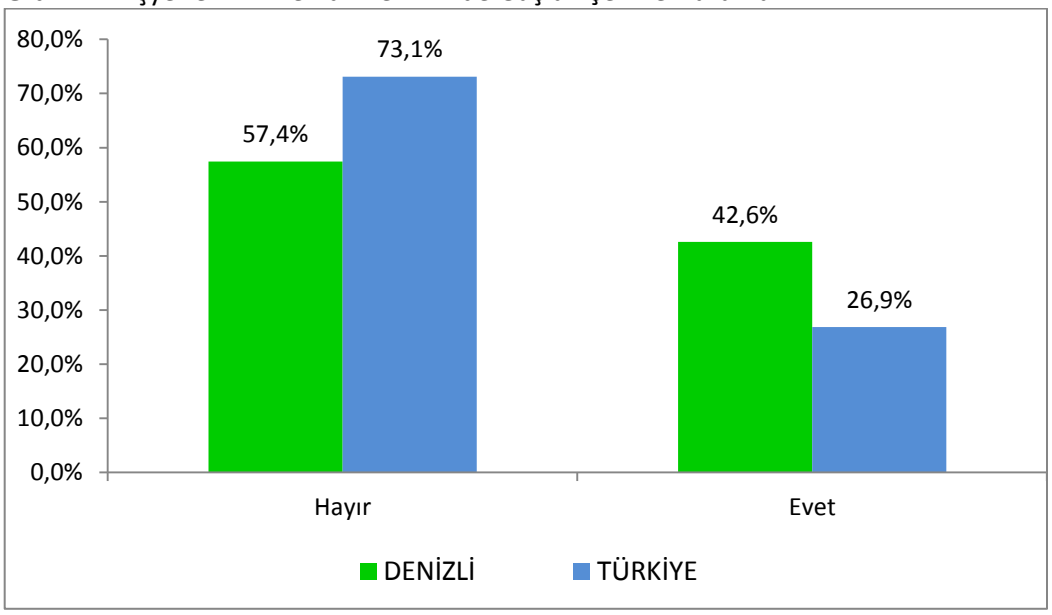

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yüzde 42,6'sının aradığı elemanı bulmakta zorluk çekmesi Denizli ili işgücü piyasasının arz ve talep yapısında bir uyumsuzluk olduğunu göstermektedir. İşverenler istedikleri elemanı bulurken zorluk çekmektedirler. Temininde güçlük çekilen mesleklerde güçlük çekilme nedenine ilişkin bilgilere çalışmanın ilerleyen kısımlarında değinilecektir.

Denizli'de 2015 yılı İPA çalışmasında son bir yıl içerisinde 3 bin 379 işgücünün temininde güçlük çekildiği görülmüştür.

Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı

Sektör	2014 10+			2015 10+		
	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	45	18	40,0%	44	16	36,4%
İmalat	1080	744	68,9%	1026	535	52,2%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	15	2	13,3%	15	2	13,3%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	3	3	100,0%	3	3	100,0%
İnşaat	396	135	34,1%	363	84	23,1%
Toptan ve Perakende Ticaret	630	306	48,6%	611	254	41,6%
Ulaştırma ve Depolama	114	55	48,2%	108	49	45,5%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	122	73	59,8%	115	52	45,5%
Bilgi ve İletişim	12	3	25,0%	11	4	40,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	14	3	21,4%	12	3	25,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	7	-	-	7	1	14,3%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	93	37	39,8%	91	29	31,5%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	70	30	42,9%	59	24	40,8%
Eğitim	83	32	38,6%	79	26	32,9%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	47	29	61,7%	47	26	55,6%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	7	5	71,4%	7	3	42,9%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	85	27	31,8%	69	23	33,3%
Genel Toplam	**2,823**	**1,505**	**53,3%**	**2667**	**1135**	**42,6%**

Kaynak: İPA 2015

2015 yılı İPA çalışması kapsamında ziyaret edilerek cevap alınan 10 ve daha fazla çalışanı olan işyeri sayısı, 2014 yılı İPA çalışmasında cevap alınan işyeri sayısından 156 işyeri eksik olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bununla beraber söz konusu işyerlerinde temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında önemli oranda azalış gerçekleşmiştir. Geçtiğimiz sene işgücü temininde sıkıntı çektiğini belirten işyerlerinden yüzde 25 oranında olan 370 işyeri bu yıl temininde güçlük çekme durumundan ayrılmıştır. Diğer bir ifadeyle geçtiğimiz sene temininde güçlük çektiğini belirten her 4 işyerinden bir tanesi işgücü bulmakta artık güçlük yaşamamaktadır.

2014 yılı İPA çalışmasında Denizli'deki işyerlerinin yüzde 53,3'ünün eleman temininde güçlük yaşadığı görülmüştür. Başka bir ifadeyle 2014 yılı İPA çalışmasında işverenlerin her 2 tanesinden biri eleman temininde güçlük yaşadığını belirtmiştir. 2015 yılında ise bu oranın 10,7 puanlık bir azalışla yüzde 42,6 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Söz konusu azalma yukarıda da belirtildiği gibi özellikle 2014 yılı İPA çalışmasında temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında yüzde 25 oranında bir azalışın olmasından kaynaklanmaktadır.

İşgücü temininde güçlük çeken işyerleri sektörel olarak geçtiğimiz yıl ile karşılaştırıldığında farklılaşmanın en çok Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence Ve Spor sektöründe olduğu görülmektedir.

Temininde güçlük çektiğini belirten işyerlerinde 28,5 puanlık bir azalış gerçekleşmiş ve yüzde 42,9 oranında işyeri temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Daha sonra sırayı İmalat sektörü almaktadır. İşyeri sayısında fazla bir değişiklik olmamasına rağmen söz konusu sektörde 16,7'lik bir azalışla yüzde 52,2 oranında işyeri temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Farklılaşmanın devam ettiği diğer sektörler sırasıyla; Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İnşaat Ve Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sektörlerin tam tersine bilgi ve iletişim sektöründe geçen seneye oranla temininde güçlük çekilen meslek bildiriminde yüzde 15'lik bir artış görülmektedir.

Denizli'de geçen yıla göre eleman temininde güçlük çeken işyeri oranı azalsa da Türkiye geneli oranının oldukça üzerindedir.

Denizli'de 2015 yılı İPA çalışmasında son bir yıl içerisinde 1.135 kişilik işgücünün temininde güçlük çekildiği görülmüştür.

Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı

MESLEK GRUPLARI	TGÇM KİŞİ SAYISI	TGÇM DAĞILIMI	AÇIK İŞ ELEMAN SAYISI	AÇIK İŞ DAĞILIMI
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	87	2,6%	87	3,5%
Hizmet Ve Satış Elemanları	350	10,4%	350	14,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	196	5,8%	219	8,9%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	2	0,1%	7	0,3%
Profesyonel Meslek Mensupları	194	5,7%	67	2,7%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	998	29,5%	559	22,8%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	238	7,0%	187	7,6%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1.313	38,8%	959	39,1%
Yöneticiler	1	0,0%	17	0,7%
TOPLAM	**3.380**	**100%**	**2.452**	**100%**

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında irdelendiğinde yüzde 38,8'lik pay ve 1313 kişi ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra sırayı yüzde 29,5'lik pay ve 998 kişi ile Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar, yüzde 10,4'lük pay ve 350 kişi ile Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grupları takip etmektedir.

Açık işler meslek grubu bazında incelendiğinde ise benzer bir sıralama söz konusudur. Denizli ilindeki temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek grubuna göre sıralaması Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir.

Denizli ilinde meslek gruplarına göre açık iş oranları ile toplam çalışan sayısına temininde güçlük çekilen kişilerin oranlandığı temininde güçlük çekilme oranı Grafik 17'de beraber değerlendirilmiştir.

Grafik 18: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı

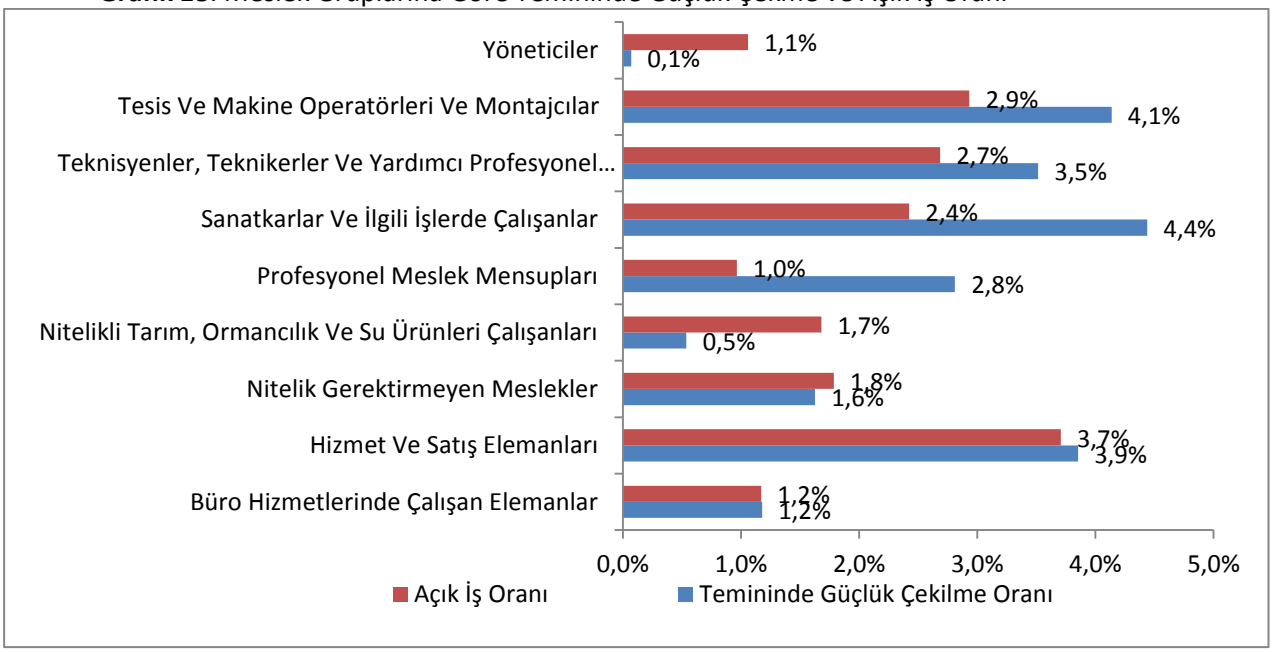

Kaynak: İPA 2015

2015 İşgücü Piyasası Analiz çalışması sonuçlarına göre Denizli'de Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda çalışanların yüzde 4,4'ünün temininde güçlük çekilmektedir. Bu sektörü sırasıyla; yüzde 4,1 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu ve yüzde 3,9 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grupları takip etmektedir.

Tablo 47: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler

MESLEKLER	ORAN
Makineci (Dikiş)	13,9%
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	6,9%
Mermer İşçisi	6,1%
Garson (Servis Elemanı)	2,2%
Satış Danışmanı	1,8%
Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü	1,5%
Gaz Altı Kaynakçısı	1,5%
Şoför-Yük Taşıma	1,5%
Pazarlamacı	1,5%
Makine Nakışçısı	1,3%
Diğer Meslekler	*61,9%*
TOPLAM	**100%**

Kaynak: İPA 2015

Denizli ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sıralamasında tabloda da görüldüğü üzere Makineci (Dikiş) mesleği yüzde 13,9'luk oranıyla ilk sıradadır. En fazla açık iş talebi bulunulan

mesleklerde de Makineci mesleği ilimizde ilk sıradadır. Tekstil sektöründe önde gelen illerden olan Denizli 'de Makineci, Dokumacı Ve Makine Nakışçısı gibi mesleklerin çok fazla açık ise sahip olması ve bu mesleklerin temininde güçlük çekilmesi gayet olasıdır. Bu mesleklerde çok fazla sirkülasyonun olması firmaların kalifiye eleman bulunamaması be bu mesleklerde alttan yetişen eleman bulunmaması araştırma sonuçlarına bu şekilde yansımıştır. İlk on meslekte temininde güçlük çekilme oranı %38,1 iken, diğer mesleklerde %61,9'dur.

Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri 2014-2015

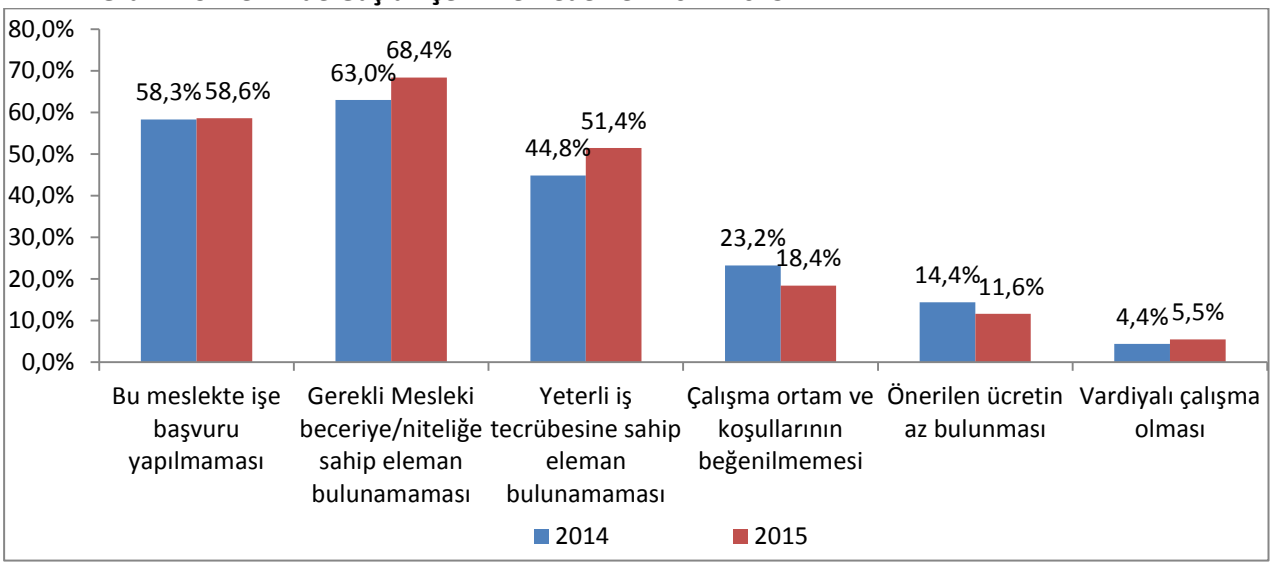

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışmasında işverenlere temininde güçlük çektikleri işgücü için;

- Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması,
- Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması,
- Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması,
- Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi,
- Önerilen Ücretin Az Bulunması,
- Vardiyalı Çalışma Olması

nedenlerinden kendilerine uygun olanlarını seçmeleri istenmiştir. 2014 ve 2015 yılı İPA çalışmasının talep tarafını oluşturan işverenler tarafından doldurulan nedenler Grafik 18'de karşılaştırılmıştır. İş yerleri eleman temin ederken "gerekli mesleki beceriye /niteliğe sahip eleman bulunması" nedenini hem geçen yıl hem de içinde bulunduğumuz yılda ilk sıralarda göstermişlerdir. Yine aynı şekilde "bu meslekte işe başvuru yapılması " her iki yılda da ikinci sırada, "yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması " seçeneği de hem 2014 'te hem de 2015 'te üçüncü sıradadır.

Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

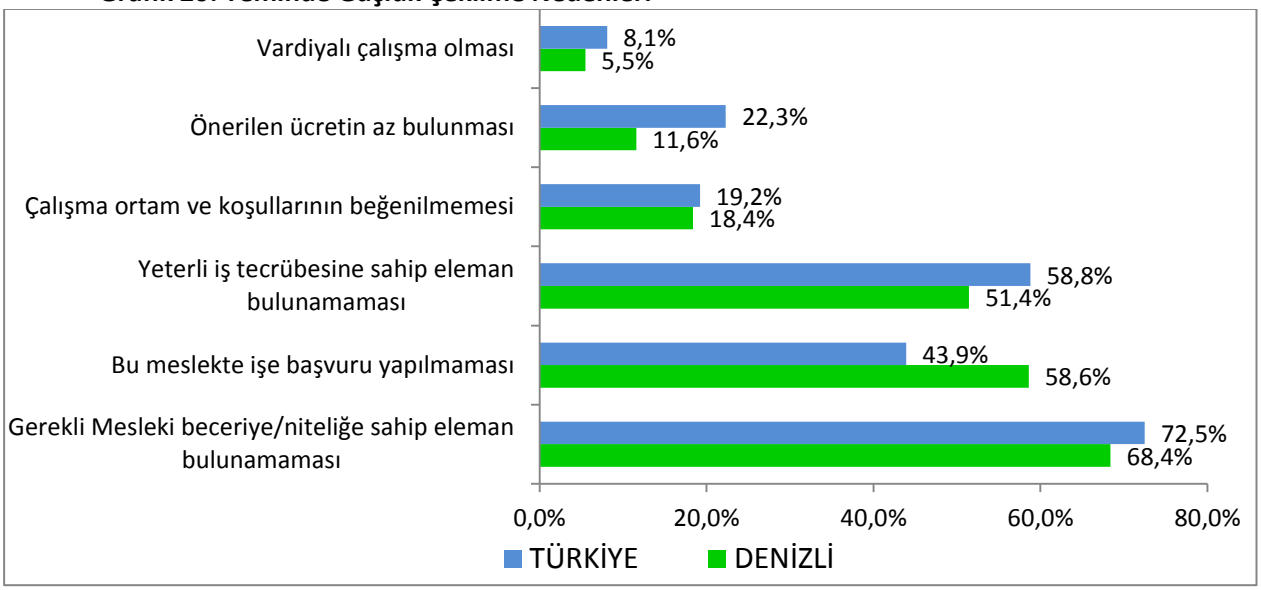

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında, hem Denizli ilinde hem de Türkiye genelinde gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının en önemli etken olduğu görülmektedir. En önemli ikinci etken olarak yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunmadığı yönündedir. Bu nedenle İşbaşı Eğitim Programları (İEP) gibi aktif işgücü programları ile işgücüne nitelik kazandırılarak istihdam edilebilirlikleri artırabilir.

Vardiyalı Çalışma olması, önerilen ücretin az bulunması ve Çalışma ortam ve koşulların beğenilmemesi ise Teminde güçlük çekilme nedenlerinin en sonunda yer almaktadır.

Grafik 21: Sektörlere Göre Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

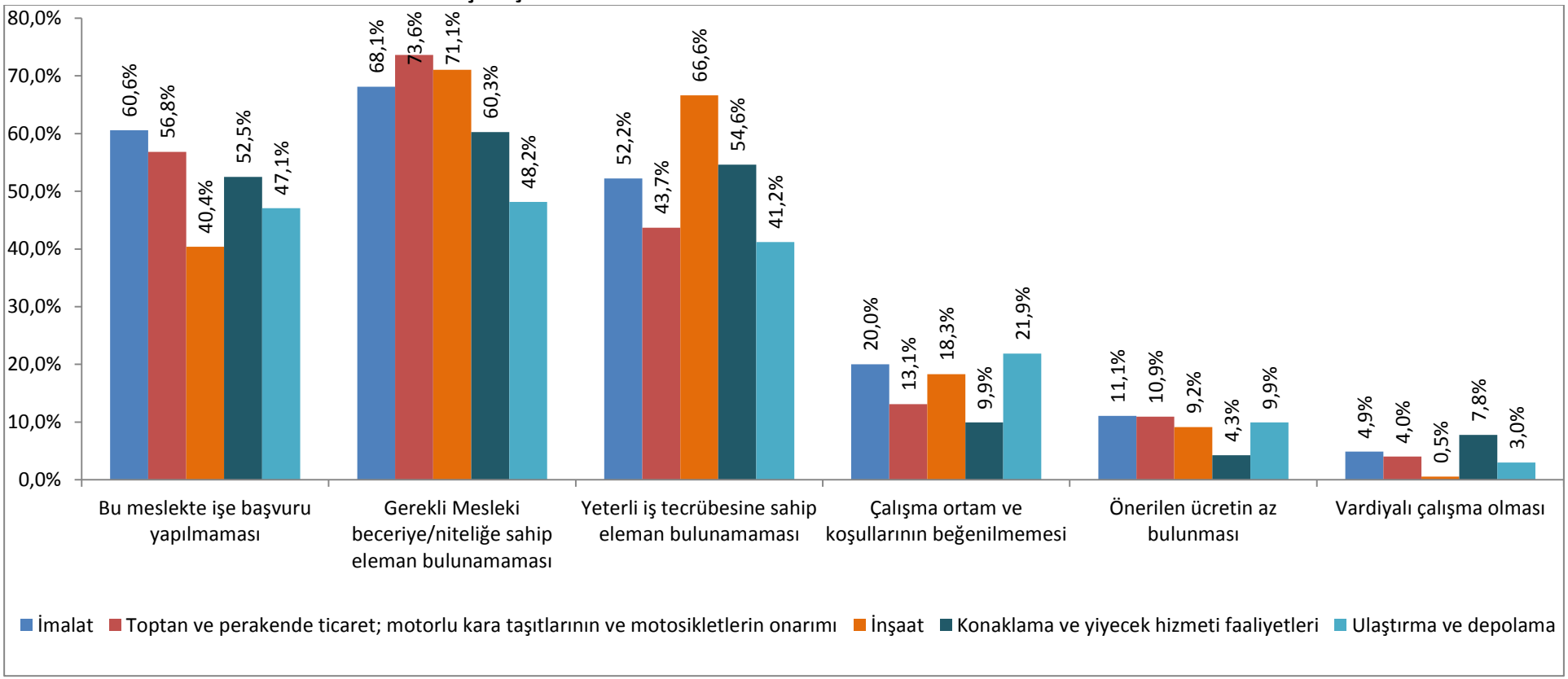

Kaynak: İPA 2015

*Grafikte Sektörler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Grafik 20 de teminde güçlük çekilme nedenleri sektör açısından incelenmiştir. Tüm sektördeki ortak sorunlar ise " bu meslekte iş başvurusu yapılmaması ", " gerekli mesleki beceriye/ niteliğe sahip eleman bulunamaması", "yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması" şeklinde belirtilmiştir.

"Vardiyalı çalışma olması", "önerilen ücretin az bulunması " ve "çalışma ortam ve koşulların beğenilmemesi" gibi nedenlerin ise daha etkisiz olduğu belirtilmiştir. Sonuçların bu şekilde çıkmasının ana sebebi ise bilgi formundaki soruların işverenlere ve işveren yetkililerine sorulmuş olmasından kaynaklanmaktadır diyebiliriz. Soruları işverenlere değil de iş görenlere sormuş olsaydık son üç sırada yer alan temininde güçlük çekilme nedenlerinin daha yoğun tercih edildiğini görmek muhtemel olacaktır.

Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

MESLEKLER	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Makineci (Dikiş)	64,0%	68,2%	58,9%	7,3%	9,2%	0,2%
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	58,6%	69,9%	47,3%	17,7%	13,1%	7,7%
Mermer İşçisi	88,0%	69,3%	34,9%	54,2%	8,3%	2,5%
Garson (Servis Elemanı)	40,8%	65,7%	52,7%	25,9%	11,9%	17,3%
Satış Danışmanı	38,0%	90,0%	64,9%	14,7%	29,7%	24,8%
Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü	45,8%	56,4%	43,8%	22,0%	7,9%	0,0%
Gaz Altı Kaynakçısı	63,8%	52,4%	58,5%	14,6%	22,7%	8,1%
Şoför-Yük Taşıma	38,4%	59,2%	42,6%	27,4%	6,4%	4,2%
Pazarlamacı	25,6%	76,6%	78,7%	6,3%	17,3%	0,0%
Makine Nakışçısı	68,5%	68,5%	33,9%	7,3%	-	26,7%

Kaynak: İPA 2015

*Meslekler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Meslekler bazında Teminde güçlük çekilme nedenleri incelendiğinde mermer sektöründe en önemli nedenin bu meslekte başvuru yapılmaması olduğu görülmektedir. Mermer işçilerinin diğer mesleklere göre bakıldığında çalışma ortam ve koşullarından daha çok rahatsız oldukları görülmektedir.

Satış danışmanlığı mesleğinde iş başvurusu yapanların çoğunun gerekli mesleki beceriye sahip olmadığı düşünülebilir. Çünkü teminde güçlük çekilmesinin yüzde 90 ile en önemli nedeni gerekli mesleki beceriye sahip eleman bulunamaması iken başvuru yapılmaması yüzde 38 oranında bir etken olarak görülmektedir. Yine bu meslekte diğer mesleklere göre bakıldığında ücretin az bulunması teminde güçlük çekilmesine daha fazla etki etmektedir.

Şoför yük taşıma mesleğinde, teminde güçlük nedenlerinin en başında yine gerekli mesleki beceriye/ niteliğe sahip eleman bulunamaması gerekmektedir. Çalışma ortam ve koşulların beğenilmemesi diğer mesleklere kıyasla bu mesleği biraz daha etkilemektedir. Yeterli tecrübeye sahip eleman olmaması ve başvurunun az olması da yine bu meslekte eleman temininde güçlüğe neden olmaktadır.

Tekstil sektöründe makineci, dokumacı ve makine nakışçısı mesleklerine bakıldığında da en önemli etkenin gerekli beceriye sahip eleman olmaması ve buna bağlı olarak da işe başvuru yapılmaması olduğu söylenebilir.

Gaz altı kaynakçısı mesleğinde yine işe başvuran gerekli beceriye sahip eleman azlığı dikkat çekmektedir. Bu meslekte diğer mesleklere göre bakıldığında ücretin az bulunması da teminde güçlük çekilme nedenlerinde pay sahibi olmuş denilebilir.

Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

İŞKUR Hizmetleri	Temininde Güçlük Çeken İşyeri	Temininde Güçlük Çekmeyen İşyeri
Çalışanlara Yönelik Eğitim	0,6%	0,6%
Eleman Talebi	95,6%	98,0%
İEP	7,4%	10,9%
İşveren Danışmanlığı	35,8%	35,8%
Kısa Çalışma Ödeneği	-	0,1%
Kurs	1,8%	1,7%
Mevzuat Danışmanlığı	8,4%	6,6%

Kaynak: İPA 2015

Çalışma kapsamında işverenlere hangi kurum hizmetinden yararlandıkları sorumuş ve sorunun cevabı genellikle eleman talebi şeklinde olmuştur. Elman talebinde güçlük çekilen işyerlerinden yüzde 95,6'sı İŞKUR'dan talepte bulunurken, temininde güçlük çekmeyen iş yerlerinden yüzde 98'i eleman talebinde bulunmuştur. Tablo 49 genel olarak incelendiğinde Kurum hizmetinden

eleman temininde güçlük çeken işyerleri de güçlük çekmeyen işyerleri de benzer oranlarda yararlanmıştır.

Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	6	4	11
İmalat	193	235	428
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	5	-	5
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	-	1	1
İnşaat	4	2	7
Toptan ve perakende ticaret	63	59	122
Ulaştırma ve depolama	9	7	17
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	23	28	50
Bilgi ve iletişim		1	1
Gayrimenkul faaliyetleri	1	-	1
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3	1	4
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9	10	18
Eğitim	2		2
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	3	8	11
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1	2	3
Diğer hizmet faaliyetleri	-	5	5
TOPLAM	**323**	**364**	**687**

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yaptığını belirten 687 iş yerinden 323'ü temininde güçlük çektiği meslek bilgisi verirken, 364 tanesi eleman temininde güçlük yaşamadığını bildirmiştir.

Yukarıdaki tabloda bu durum sektörel olarak incelenmiştir. En fazla vardiyalı çalışma yapılan İmalat sektöründe yüzde 45 oranında temininde güçlük çekilen meslek bilgisi verilmiştir. Bir diğer vardiyalı çalışmanın fazla olduğu Toptan Ve Perakende Ticaret sektöründe ise firmaların yüzde 51'i temininde güçlük çektiği meslekler olduğunu bildirmiştir.

Vardiyalı çalışma yapılan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 21'de sunulmuştur.

Grafik 22: **Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri**

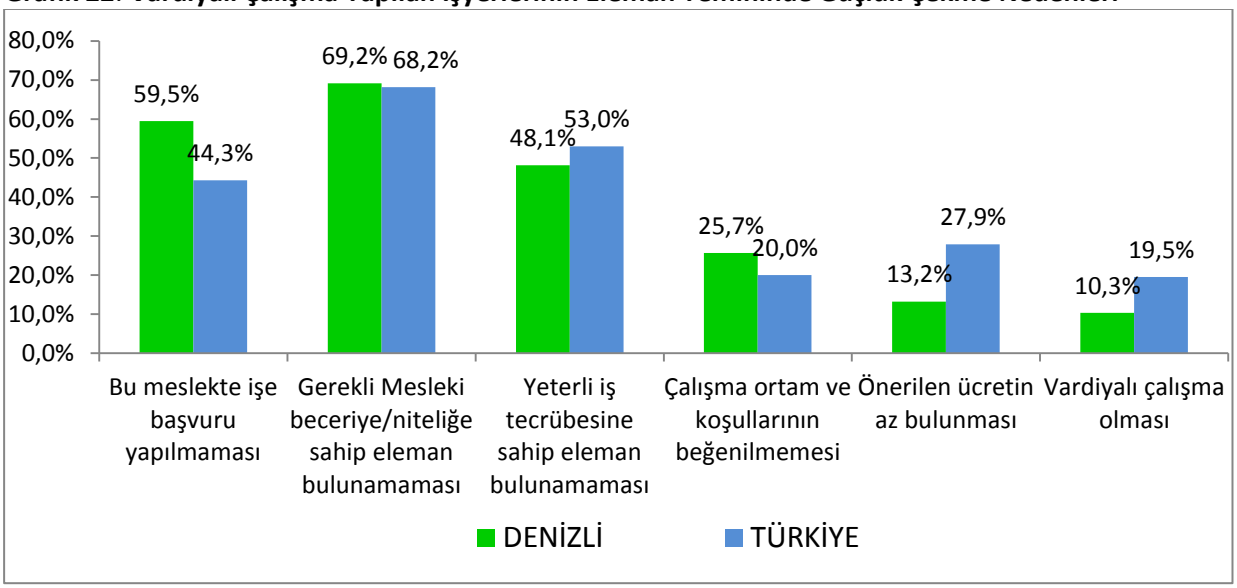

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekmelerinin en düşük oranlı nedenlerinden birinin Vardiyalı Çalışma olması dikkat çekicidir. Ancak Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde temininde güçlük çekilme nedeni olarak Vardiyalı Çalışmanın oranı yüzde 4'tür. Vardiyalı Çalışma yapmanın eleman temininde güçlük çekme konusunda ön planda olan bir neden olmadığı görülmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istenilen elemanın temininde gerekli mesleki beceri ve niteliğe sahip eleman bulunamaması en büyük problemdir.

Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

SEKTÖRLER	TGÇM HAYIR	TGÇM EVET	Genel Toplam
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	6	7	14
İmalat	152	223	375
İnşaat	6		6
Toptan Ve Perakende Ticaret	50	39	89
Ulaştırma ve Depolama	2	3	5
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri		1	1
Bilgi ve İletişim		1	1
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1		1
Diğer Hizmet Faaliyetleri		1	1
TOPLAM	**217**	**275**	**493**

Kaynak: İPA 2015

2015 yılı İşgücü Piyasası Analiz çalışması kapsamında işverenlere ve ya işveren yetkililerine "ihracat yapıyor musunuz ?" sorusu sorulmuş ve 493 iş yerinde "evet" cevabı alınmıştır. Bu işyerlerinden 217 tanesi elaman talebinde güçlük çekmediğini bildirirken,275 tanesi ise eleman temin ederken çeşitli sıkıntılar çektiklerini belirtmişlerdir. İmalat sektöründe bulunan 223 tanesi, toptan perakende sektöründe ise 39 tanesi eleman temin ederken güçlük yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

İhracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 22'de sunulmuştur.

Grafik 23: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

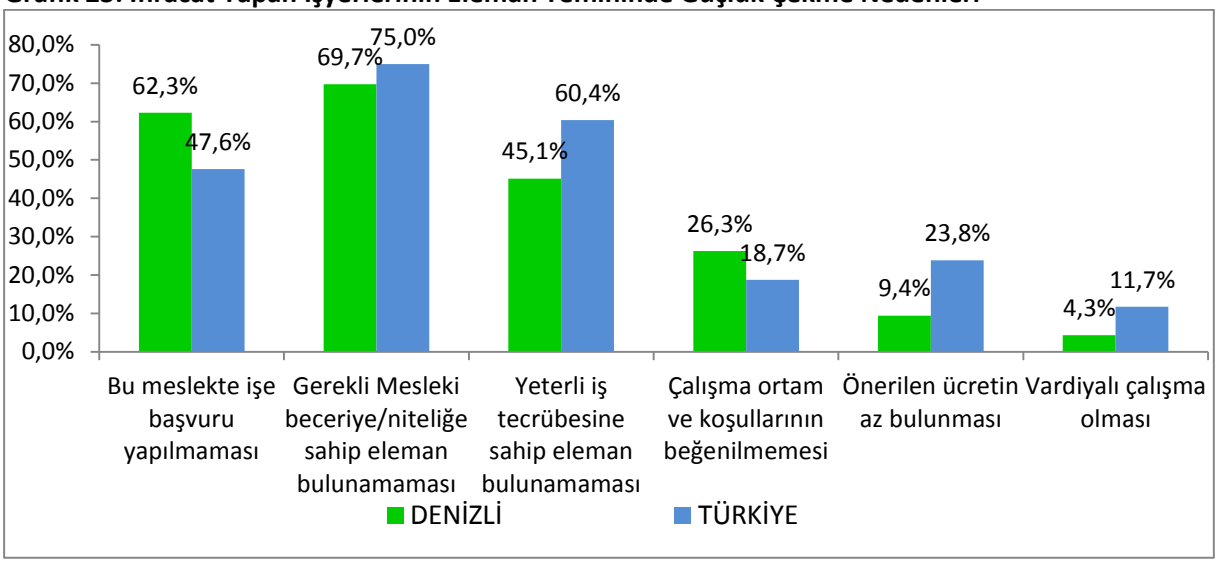

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile bu meslekte işe başvuru yapılmaması ve yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin ihracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin Türkiye geneli sıralaması ile Denizli ili sıralaması birbirine yakındır.

Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

SEKTÖRLER	TGÇM HAYIR	TGÇM EVET	Genel Toplam
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	1		1
İmalat	25	35	61
İnşaat	2	8	10
Toptan Ve Perakende Ticaret	15	18	33
Ulaştırma Ve Depolama	7	7	15
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	11	14	26
Bilgi Ve İletişim		1	1
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri		1	1
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	5	6	11
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	6	6	11
Eğitim	11	10	22
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	2	5	7
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor		2	2
Diğer Hizmet Faaliyetleri	1	3	4
TOPLAM	**88**	**117**	**205**

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinden 117 tanesi temininde güçlük çektikleri meslek bilgisi verirken, 88 tanesi hiçbir mesleğin karşılanmasında güçlük çekmediklerini bildirmişlerdir. Part-time çalışanı olan iş yerlerini sektörel olarak incelersek, en fazla veri İmalat sektöründe göze çarpmaktadır. Bu sektördeki 61 işyerinden 35 tanesi temininde güçlük çekilen meslek bulunduğunu bildirmiştir.

Part-time çalışanı olan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 23'te sunulmuştur.

Grafik 24: **Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri**

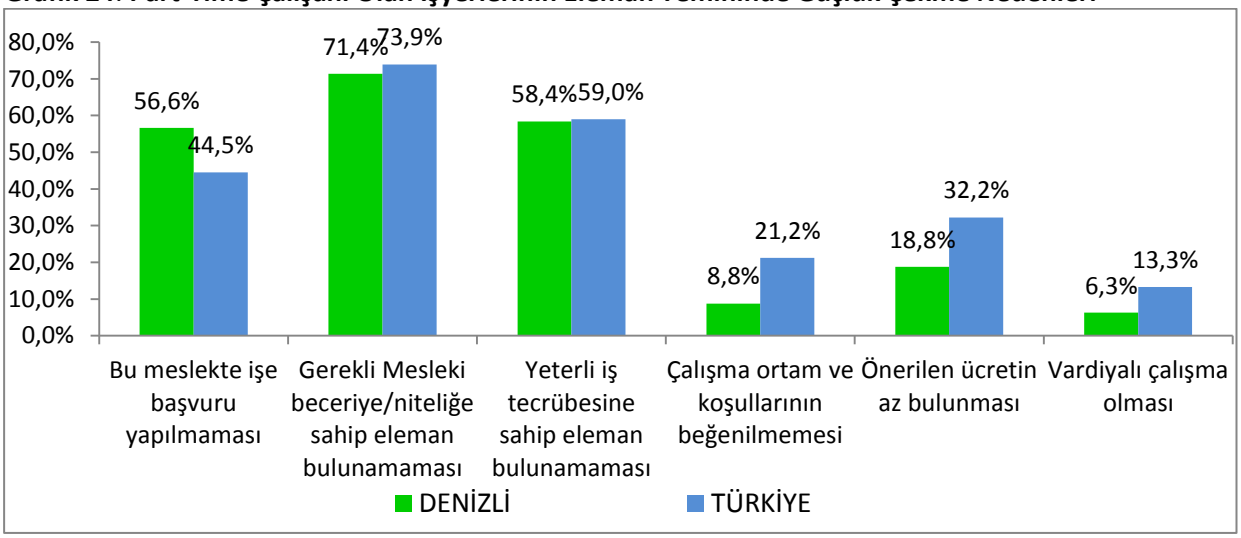

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş

Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin Denizli ile Türkiye geneli sıralaması birbirine yakındır. Denizli ilinde part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme nedenleri içerisinde Önerilen Ücretin Düşük Bulunması oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür.

İSTİHDAM ARTIŞ ve AZALIŞ BEKLENTİSİ

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işverenlerin işyerlerindeki istihdamı gelecek dönemlerde ne kadar artırmayı veya azaltmayı planladıklarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Bu kapsamda işverenlere 2016 yılı Mart-Nisan döneminin öngören istihdam artış ya da azalışına ilişkin tahminleri alınmıştır. İşverenlerin şu an ki mevcut istihdamlarını esas alarak dört seçenekli bir yanıtlama vermeleri talep edilmiştir. Buna göre mevcut istihdam işverenin öngörüsüne göre ya artış gösterecek ya azalacak ya da değişmeyecektir. Bu üç seçeneğin dışında işverenin fikrim yok söyleme seçeneği de mevcuttur.

İşyerlerinin çalışma biçimlerine göre diğer bir anlamda özelliklerine göre net istihdam değişim oranları tabloda gösterilmiştir.

Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyerinin Çalışma Biçimi	NİDO
Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerleri	2,4%
İhracat Yapan İşyerleri	2,2%
Part-time Çalışanı Olan İşyerleri	2,7%
Genel Toplam	**3,2%**

Kaynak: İPA 2015

Denizli'de vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,4 oranında mevcut istihdamın artacağı beklenmektedir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam artışı yüzde 2,2, part-time çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 2,7 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelinde istihdam artış beklentisi yüzde 3,2'dir. Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda NİDO vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,9, İhracat yapan işyerlerinde yüzde 2,8 ve part-time çalışanı olan işyerlerinde yüzde 2,6'dır. Türkiye geneli ile ilimiz net istihdam değişim oranları dikkate alındığında benzerlik göstermektedir.

Çalışmada bilgi formu uygulanan iş yerlerine 'bir yıllık süreçte firmada eleman artışı ya da azalışı olacak mı?' sorusu yöneltilmiş ve buna göre 2016 yılında ilimizde istihdam artışı olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Bu istihdam artışı beklentisi doğru okunmalı ve ona göre tedbirler alınmalıdır.

İşgücü Piyasası Analiz çalışmasında Denizli, işverenlerin aradıkları elemanı bulmada zorlandıkları bir il olarak dikkat çekmiştir. Bu nedenle istihdam artışı beklenen alanlarda işgücü piyasasının aradığı niteliklerde eleman yetiştirilmeye ve gerekli diğer tedbirleri almaya hemen başlanmalıdır.

Tablo 54: **Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları**

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam
İmalat	1.290	2,1%
Toptan ve Perakende Ticaret	585	4,0%
İnşaat	260	6,2%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	431	11,4%
Ulaştırma ve Depolama	52	1,7%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	68	2,6%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	157	6,7%
Eğitim	-	-
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	117	8,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	70	5,2%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	54	4,1%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	14	2,1%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	5	2,1%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	3	1,8%
Gayrimenkul Faaliyetleri	6	3,6%
Bilgi ve İletişim	-	-
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	8	11,6%
Genel Toplam	3.122	3,2%

Kaynak: İPA 2015

Net istihdam Değişim Oranı sektörel temelde hesaplanırken sektör içerisinde net istihdam artışı ile azalışı arasındaki fark o sektörde çalışan toplam eleman sayısına oranlanır. Bu işlem sonucunda net istihdam değişim oranı (NİDO) elde edilir. NİDO sektörlerin ne derece daralma ya da artma eğilimi gösterdiğini/göstereceğini görmemizi sağlayan verilerdir.

Denizli'de eğitim ve bilgi iletişim sektörlerinde geneldeki artış beklentisine rağmen herhangi bir değişiklik beklememektedir. Bunun yanı sıra imalat sektörü 1290 kişilik eleman artışı beklentisi ile sayısal olarak ilk sıradadır. Yine sayısal olarak baktığımızda Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü 585 kişilik açılma eğilimi ile ikinci sırada, İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü 431 kişi ile üçüncü sıradadır.

Verileri oransal olarak değerlendirdiğimizde yani net istihdam değişim oranlarını dikkate aldığımızda ise Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri yüzde 11,6 ile ilk sırada, İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü yüzde 11,4 ile ikinci sırada ve Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü de yüzde 8'lik oranıyla üçüncü sıradadır.

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda istihdam azalışı beklenen meslek grubu bulunmamaktadır. Türkiye genelinde tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir.

Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1.054	3,3%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	768	3,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	404	3,4%
Hizmet Ve Satış Elemanları	404	4,4%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	119	1,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	130	1,9%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	238	3,5%
Yöneticiler	3	0,2%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri	2	0,5%
Genel Toplam	**3.122**	**3,2%**

Kaynak: İPA 2015

Meslek gruplarına göre net istihdam değişim oranları incelendiğinde tüm meslek gruplarında artış yönünde eğilim olduğu söylenebilir. Oransal olarak en fazla artışın olacağı meslek grupları sırasıyla; Hizmet Ve Satış Elemanları, Teknisyenler, Teknikerler Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır.

Bunun yanı sıra Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri ile Yöneticiler meslek gruplarında diğerlerine göre daha az oranda artış beklenmektedir.

Türkiye genelinde de en yüksek oranda sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda istihdam artışı beklenmektedir. Daha Sonra Tesis ve Makine Operatörleri ile Hizmet ve Satış Elemanları gelmektedir.

Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

Net istihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Temizlik Görevlisi	Direksiyon Eğitmeni
Makineci (Dikiş)	Beden İşçisi-Bina İnşaatı
Güvenlik Görevlisi	Alçı Dekorasyoncu (Kartonpiyer)
Mermer İşçisi	Mobil İletişim Cihazları/Cep Telefonu Bakım Onarımcısı
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Soğutmacı Ve Havalandırmacı (İklimlendirme)
Madenci (Genel)	Kimya Öğretmeni-Ortaöğretim
Şoför-Yük Taşıma	Felsefe Grubu Öğretmeni-Ortaöğretim
Konfeksiyon İşçisi	Beden İşçisi (İnşaat)
Pazarlamacı	Bekçi
Satış Danışmanı	Hadde İşçisi

Kaynak: İPA 2015

Çalışma kapsamında net istihdam artışı beklenen mesleklerin başında vasıf gerektirmeyen temizlik görevlisi mesleği gelmektedir. Bu mesleği firmalar tarafından en çok talep edilen ve teminin de güçlük çekilen Makineci (Dikiş) mesleği takip etmektedir. Tekstilin ve madenciliğin yoğun olarak görüldüğü ilimizde istihdam artışı beklenen meslekler genellikle bu sektörlere aittir.

Net istihdam azalışı beklenen meslekleri incelediğimizde ise Beden İşçisi (Bina İnşaatı),Alçı Dekorasyoncu (Kartonpiyer), Soğutmacı Ve Havalandırmacı, Beden İşçisi (İnşaat)gibi İnşaat sektörüne ait mesleklerin istihdamında daralma olacağı düşünülmektedir.

Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler

Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	İhracat Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler
Temizlik Görevlisi	Mermer İşçisi	Temizlik Görevlisi
Güvenlik Görevlisi	Makineci (Dikiş)	Süttozu İmal İşçisi
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Konfeksiyon İşçisi	Garson (Servis Elemanı)
Mermer İşçisi	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Reyon Görevlisi
Hasta Bakımı Teknisyeni	Filtre İmal İşçisi	Pazarlamacı
Reyon Görevlisi	Enjeksiyon Pres Döküm Makinesi Operatörü	Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi
Enjeksiyon Pres Döküm Makinesi Operatörü	Kablo İmal Makinesi Operatörü	Hemşire
Kablo İmal Makinesi Operatörü	Kumaş Paketleme İşçisi	Kasiyer
Konfeksiyon İşçisi	Pazarlamacı	Güvenlik Görevlisi
Garson (Servis Elemanı)	Kurutma Makinesi Operatörü-Kimyasal Ve İlgili İşlemler	Kasap

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde Temizlik Görevlisi, Güvenlik Görevlisi, Dokumacı, Mermer İşçisi Ve Hasta Bakımı Teknisyeni istihdam artışı beklenen ilk beş meslektir. İhracat yapan işyerlerinde ise Mermer İşçisi, Makineci(Dikiş), Konfeksiyon İşçisi ve Dokumacı mesleklerinin olumlu yönde istihdam değişimi göstereceği tahmin edilmektedir. Part- time çalışanı olan firmalarda Temizlik Görevlisi, Süt Tozu İmal İşçisi, Garson(Servis Elemanı), Reyon Görevlisi ve Pazarlamacı mesleklerinde eleman artışı yaşanacağı düşünülmektedir.

Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

SEKTÖRLER	İstihdam Artışı %	İstihdam Azalışı %	İstihdam Değişmeyecek İşyeri %	Fikrim Yok %
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	22,0%	7,4%	41,6%	29,0%
İmalat	19,9%	2,5%	48,8%	28,8%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	13,3%	-	66,7%	20,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	33,3%	-	66,7%	-
İnşaat	13,9%	2,7%	51,8%	31,5%
Toptan ve Perakende Ticaret	20,8%	1,5%	52,1%	25,6%
Ulaştırma ve Depolama	15,5%	3,9%	55,4%	25,2%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	14,3%	0,9%	47,3%	37,5%
Bilgi ve İletişim	-	-	80,0%	20,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	16,7%	-	66,7%	16,7%
Gayrimenkul Faaliyetleri	14,3%	-	42,9%	42,9%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	15,7%	3,4%	51,7%	29,2%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	27,8%	3,7%	40,5%	28,0%
Eğitim	14,4%	13,2%	38,2%	34,2%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	31,1%	-	44,4%	24,4%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	14,3%	-	71,4%	14,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	12,2%	-	56,0%	31,8%
Genel Toplam	**18,6%**	**2,6%**	**50,1%**	**28,7%**

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre Denizli'deki işverenlerin istihdam artışı-azalışı beklediği, değişiklik olmayacağını belirttiği ya da fikrim yok diye bahsettiği işyeri oranları Tablo 58'de görülmektedir.

Araştırma kapsamına giren Denizli'deki işyerlerinin yaklaşık yüzde 22,7'sinin geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü bulunmamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yaklaşık yüzde 42'dir. Yine Denizli'de işyerlerinin yarısı istihdamının değişmeyeceğini belirtirken bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,6'dır. Denizli ilinde işverenlerin yüzde 18,6'sı geleceğe pozitif şekilde bakarak istihdamlarının artacağını tahmin ederken sadece yüzde 2,6'sı istihdamlarında azalış beklentisi içindedir. Türkiye genelinde ise yüzde 16,4'ü istihdam artışı beklerken, yüzde 3,2'si istihdam azalışı beklemektedir. Denizli'deki işverenler geleceğe daha umutla bakmaktadırlar.

Sektörel olarak bakıldığında ise; Denizli'de en yüksek oranda istihdam artışı bekleyen sektör yüzde 33,3 ile Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri sektörü iken en çok azalış Eğitim sektöründe yüzde 13,2 oranındadır. Araştırmadan çıkan diğer bir sonuç ise Bilgi ve İletişim sektöründen derlenen verilere göre bu sektörde ne artış ne de azalış beklenmemektedir.

SONUÇ

Denizli İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2015 yılında Denizli de gerçekleştirilmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizlikleri gidermeye, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca Araştırması kapsamında mevcut işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının bir diğer adımı olan eğitim programları ve kursların düzenlenmesine katkı sağlanması amaçlanmıştır.

İşgücü Piyasa Araştırması, Denizli ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, Araştırma'nın katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir.

2014 yılında ilk kez tam sayım yöntemi kullanılarak 10 ve üzeri çalışanı olan tüm işyerleri çalışma kapsamına alınmış olup, 10 ve üzeri çalışanı olan bütün işyerleri için bilgi formu uygulanmıştır. Fakat 1-9 aralığında çalışan işyerleri çalışma kapsamının dışında bulunmaktadır. 2015 yılında ise tam sayım yöntemiyle beraber 2-9 arasında çalışanı bulunan işyerlerinde örneklem yoluna gidilerek daha fazla işyeri çalışma kapsamına alınmıştır. 2-9 aralığındaki işyerleri örneklem olması sebebiyle eldeki veriler tam anlamıyla Denizli işgücü piyasasını yansıtmasa da Denizli işgücü piyasası hakkında bilgi vermektedir. Bu raporun sonuçlarına bu kısıtlılık göz önünde tutularak bakıldığında mevcut veriler ışığında bir takım değerlendirmeler ve öneriler yapmak mümkündür.

İşgücü piyasası göstergelerine göre Denizli ilinde işgücüne katılım oranı ve istihdam oranı yıllar içinde sürekli artarken, işsizlik oranı ise giderek düşmektedir. İstihdam oranların arttırılması ve işsizlik oranın daha iyi seviyelere getirebilmek için İşgücü Piyasası Talep araştırmasının sonuçlarının iyi analiz edilerek tedbirler alınması gerekmektedir.

Araştırma kapsamında 2014 yılında ziyaret edilen işyerlerinde istihdam edilenlerin yüzde 33,3'ünü kadınlar oluşturmaktadır. 2015 yılında ise bu oran yüzde 33,7 seviyesine çıkmıştır. Bu oran Türkiye ortalaması üzerinde olmasına rağmen gerek projelerle gerek açık işlerde aranılan mesleklere paralel olarak işgücü kursları düzenlenerek bu oranın daha da arttırılması gerekmektedir.

İşgücü talebi açısından bakıldığında Denizli ili özelinde İmalat ve Toptan Ve Perakende Ticaret sektörlerinin hem işyeri sayısı, hem çalışan dağılımı, hem açık iş, hem işe giriş-çıkışlar, hem de

gelecekte istihdam artışı anlamında ağırlıklı bir yere sahip olduğu açıkça görülmektedir. Dolayısıyla düzenlenecek olan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin kısa vadede bu sektörlerin ihtiyaçlarına yönelmesi olumlu sonuçlar yaratabilir.

İşgücü piyasası analizlerinde temel göstergelerden birisi olan açık iş oranı toplam açık iş sayısının yanı sıra sektörlerin istihdam büyüklüklerini de dikkate almaktadır. Denizli'de açık iş oranı 2,4'tür. Başka bir deyişle Denizli'de işyerlerinde her 100 iş pozisyonunun 98'sı dolu 2 kişilik pozisyonu boştur.

En fazla açık işe sahip olan İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret İnşaat ve Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri sektörleri açık iş oranı açısından da sektörler içinde önemli bir paya sahiptir. Ayrıca bu veriler Denizli ilinin turizm potansiyelini de giderek kullandığını ve bu anlamda nitelikli işgücü arayışı içinde olduğunu söyleyebiliriz. Bu sektörlerin hem kısa hem uzun vadede işgücü ihtiyacını karşılayacak istihdam politikalarının belirlenmesi önem arz etmektedir.

İşgücü Piyasası Araştırmasının bir başka göstergesi ise Temininde güçlük çekilen mesleklerdir. 2015 yılında yaklaşık olarak her iki işyerinden biri temininde güçlük çektiği bir meslek bulunduğunu belirtmişlerdir. Bu mesleklerin ilk 5'i incelendiğinde Makineci(Dikiş), Dokuma Makineleri Operatörü, Mermer İşçisi, Garson ve Satış Danışmanı gibi nitelikli işgücü bulmakta sorun çekilmektedir. İl İstihdam ve Mesleki Eğitim kurulunca bu Temininde güçlük çekilen meslekler değerlendirilip işgücü yetiştirme kurslarının ve bu mesleklere yönelik okulların açılması veya bölümlere önem verilmesi gerekmektedir.

Denizli İPA sonucunda 30 Nisan 2016 itibariyle işyerleri yaklaşık 3.122 kişilik istihdam artışı beklemektedirler. Bugüne göre istihdamın mevcut duruma göre yüzde 3,2 oranında artacağı tahmin edilmektedir. İstihdam beklentilerine sektörel olarak bakıldığında 30 Nisan 2016 itibariyle Eğitim ve Bilgi ve İletişim dışındaki tüm sektörlerde istihdam artışı beklenmektedir.

Hangi mesleklerin istihdamında artış ya da azalış olacağına dair fikir sahibi olmanın en büyük faydası Aktif İşgücü Politikalarını bu mesleklere yöneltmektir. Bu sayede istihdamın artırılmasına doğrudan katkı sunulmaktadır.

İşverenlerin gelecek ile ilgili olumlu beklentileri işgücü piyasasında talep yaratacaktır. Bu işgücü talebiyle arzı eşleştirerek Denizli'de istihdamı artırmak öncelikli hedefimiz olmalıdır.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

DPT (2007) Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) İşgücü Piyasası, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

EKLER

Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu

IŞKUR 2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2015 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,
Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine (3.350 TL) üçbinüçyüzelli Türk Lirası İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

SGK İşyeri Sicil Numarası :.....

Örnek No :.....

İşletmenin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

Cadde/Sokak :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:..... Unvanı :

Tarih ....:..... Telefonu :

E-Posta ....:..... İmza/Kase:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih-İmza			

2

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

……

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(……. Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐ Çalışanlara Yönelik Eğitim ☐

İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) ☐ Kısa Çalışma Ödeneği ☐

Mevzuat Danışmanlığı ☐ İşveren Danışmanlığı ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I-MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık isiniz icin asağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez			Talep Edilen Beceriler* 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki acık isinizi hangi yolla arıyorsunuz** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık İşinizi Ne Kadar Süredir Arıyorsunuz?		
			1	2	3	1	2	3	1	2	3	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün

*En önemli 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAMA yapınız. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından HERHANGİ 3 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2016 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok ☐ → Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşverenin görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	2-9 İstihdamlı İşyeri Sayısı	Toplam
ADANA	4.255	240	4.495
ADIYAMAN	800	22	822
AFYONKARAHİSAR	1.375	59	1.434
AĞRI	461	9	470
AKSARAY	785	29	814
AMASYA	627	27	654
ARDAHAN	95	5	100
ARTVİN	343	21	364
AYDIN	1.962	116	2.078
BALIKESİR	2.252	135	2.387
BARTIN	421	22	443
BATMAN	1.039	16	1.055
BAYBURT	99	3	102
BİLECİK	431	23	454
BİNGÖL	541	6	547
BİTLİS	433	8	441
BOLU	629	36	665
BURDUR	507	31	538
ÇANAKKALE	988	60	1.048
ÇANKIRI	253	15	268
ÇORUM	1.043	36	1.079
DENİZLİ	2.961	148	3.109
DİYARBAKIR	2.502	56	2.558
DÜZCE	1.028	24	1.052
EDİRNE	715	52	767
ELAZIĞ	1.310	38	1.348
ERZİNCAN	393	11	404
ERZURUM	1.199	40	1.239
ESKİŞEHİR	2.068	115	2.183
GAZİANTEP	3.435	207	3.642
GİRESUN	842	26	868
GÜMÜŞHANE	192	3	195
HAKKARİ	201	8	209
HATAY	2.208	128	2.336
IĞDIR	238	6	244
ISPARTA	675	54	729
KAHRAMANMARAŞ	1.805	59	1.864
KARABÜK	458	26	484
KARAMAN	486	26	512
KARS	279	14	293
KASTAMONU	701	36	737
KAYSERİ	3.307	153	3.460

KIRIKKALE	405	32	437
KIRKLARELİ	658	47	705
KIRŞEHİR	377	13	390
KİLİS	172	5	177
KONYA	4.466	200	4.666
KÜTAHYA	1.106	46	1.152
MALATYA	1.431	52	1.483
MANİSA	2.331	125	2.456
MARDİN	1.333	21	1.354
MERSİN	3.638	180	3.818
MUĞLA	2.537	231	2.768
MUŞ	426	10	436
NEVŞEHİR	780	23	803
NİĞDE	535	34	569
ORDU	1.313	52	1.365
OSMANİYE	897	34	931
RİZE	808	35	843
SAKARYA	1.984	113	2.097
SAMSUN	2.246	119	2.365
SİİRT	369	12	381
SİNOP	370	16	386
SİVAS	1.129	53	1.182
ŞANLIURFA	2.365	62	2.427
ŞIRNAK	613	5	618
TEKİRDAĞ	2.447	108	2.555
TOKAT	918	32	950
TRABZON	2.283	92	2.375
TUNCELİ	152	5	157
UŞAK	889	35	924
VAN	1.194	23	1.217
YALOVA	581	35	616
YOZGAT	613	29	642
ZONGULDAK	1.014	62	1.076
Tamsayım Toplam	**88.722**	**4.090**	**92.812**
Örnekleme Yapılan İller	**10+ Örneklem İşyeri Sayısı**	**2-9 İşyeri Sayısı**	**Toplam**
ANKARA	6.911	979	7.890
ANTALYA	4.289	444	4.733
BURSA	2.931	427	3.358
İSTANBUL	8.493	3.311	11.804
İZMİR	6.276	750	7.026
KOCAELİ	4.201	210	4.411
Örnekleme Toplam	**33.101**	**6.121**	**39.222**
Genel Toplam	**121.823**	**10.211**	**132.034**

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri

arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama
I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İş}g\text{ücü} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İ}ssizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 16 Mart - 30 Nisan tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

> ***1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar:*** Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.
>
> ***1.2. Diğer:*** Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Dahil\ Olmayan\ N\text{ü}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus - \text{İş}g\text{ücü}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\text{ü}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin

gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ İstihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ İstihdam}{Toplam\ İstihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının

da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ml\text{ı}l\text{ı}k\ Oran\text{ı}} = \frac{0-14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{üst}\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15-64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Ek 4- 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri DENİZLİ

2015 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yanında 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri de ziyaret edilmiştir.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan 2 ile 9 9 kişi arası istihdamlı işyerleri ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

Çalışma kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için hem Türkiye geneli il düzeyinde tahmin üretilebilirken 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri için sadece Türkiye geneli için tahmin üretilebilmektedir. Söz konusu işyerleri için il düzeyinde tahmin üretilmemiştir. Bu nedenle raporun bu bölümüne kadar 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerinin verileri kullanılmamıştır. Bu bölümde Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinin illerinde ziyaret ettikleri 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine ilişkin veriler paylaşılacaktır.

2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine uygulanan soru kâğıdı uygulanmıştır. Çalışmanın metodolojisi açısından her iki büyüklükteki işyerleri için bir farklılık bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde çalışma kapsamında toplam 10 bin 211 adet 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir. Bu işyerlerinin 6 bin 512 tanesine soru kâğıdı uygulanırken 3 bin 699 tanesinden çeşitli nedenlerle cevap alınamamıştır.

Bu kapsamda Denizli ilinde 148 işyeri ziyaret edilmiş olup, söz konusu işyerlerinin 103 tanesi için soru kâğıdı uygulanmıştır. Bu bölümde 103 işyerinden elde edilen veriler üzerinde durulacaktır. Söz konusu veriler ham veriler olup, genelleştirme katsayısı Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde verildiği için genelleştirilmiş verilerin il düzeyinde bilgi veren bir çalışmada kullanılmasının uygun olmayacağı düşünülmüştür. Ayrıca 2 ile 9 kişi arası işyerlerine ait veriler ili genellemediği için 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin verileri ile karşılaştırma yapılmamıştır.

Çalışma kapsamında Denizli ilinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı 103 işyerine soru kâğıdı uygulanmış olup bu işyerlerinin yaklaşık yüzde 25'i Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir.

Tablo 59 İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektör	İşyeri	Erkek	Kadın	Toplam
Toptan ve perakende ticaret	26	61	16	77
İmalat	10	23	4	27
Ulaştırma ve depolama	7	14	2	16
Madencilik ve taş ocakçılığı	7	23	11	34
Eğitim	7	5	25	30
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	7	70	11	81
İnşaat	7	13	4	17
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	6	23	4	27
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	5	4	4	8
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	4	14	1	15
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	3	2	5	7
Diğer hizmet faaliyetleri	3	2	6	8
Gayrimenkul faaliyetleri	3	3	2	5
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3	10	3	13
Finans ve sigorta faaliyetleri	2	0	6	6
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2	2	1	3
Bilgi ve iletişim	1	1	1	2
Toplam	103	270	106	376

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamındaki 17 sektörün 17 tanesinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir.

Söz konusu işyerlerinde toplam 376 kişi çalışmaktadır. Bu işyerlerinde çalışanların yaklaşık yüzde 28'u kadın, yüzde 72'si erkektir. En fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe

olmasına rağmen en fazla çalışan Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründedir.

103 işyerinden 17 tanesinde 35 kişilik açık iş olduğu tespit edilmiştir.

Meslekler	Açık İş Sayısı
Sigortacılık Meslek Elemanı	6
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	5
Emlak ve Emlak Yönetimi Meslek Elemanı/Emlak Danışmanı	3
Sıhhi Tesisatçı/Isıtma ve Sıhhi Tesisatçı	3
İngilizce Öğretmeni	3
Makineci (Dikiş)	3
Masör-Masöz	2
Diğer	10
Toplam	35

Kaynak: İPA 2015

Toplamda 38 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir.

Meslekler	TGÇM Sayısı
Sıhhi Tesisatçı/Isıtma Ve Sıhhi Tesisatçı	6
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	5
İngilizce Öğretmeni	3
Hamal	2
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	2
Makineci (Dikiş)	2
Masör-Masöz	2
Boyacı (Fırça İle) (İnşaat Hariç)	2
Elektrikçi (Genel)	2
Diğer	12
Toplam	38

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilen mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenine bakıldığında yüzde 60,5 oranında gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamamasından, yüzde 50 oranında Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, yüzde 47,4 oranında Bu meslekte işe başvuru yapılmaması, yüzde 36,8 oranında Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi, yüzde 21,1 oranında Önerilen ücretin az bulunmasıdır. Vardiyalı çalışma olması tercihini hiçbir işyeri teminde güçlük çekilme nedeni olarak düşünmemektedir.

Denizli ilinde çalışma kapsamında ziyaret edilen 2 ile 9 kişi arası istihdam eden işyerlerinde istihdamın bir yıl sonra toplamda artacağı tahmin edilmiştir. İstihdamın yüzde 6,9 oranında artacağı öngörülmüştür.

Tablo 2 İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen Meslekler

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler		İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler	
Meslek	Sayı		
Sıhhi Tesisatçı/Isıtma Ve Sıhhi Tesisatçı	5	Muhasebe Meslek Elemanı	1
Led Aydınlatma Ekipmanları Montajcısı	3	Ekmek Ustası	1
Garson (Servis Elemanı)	3		
Elektrikçi (Genel)	3		
İngilizce Öğretmeni	2		
Sigorta Eksperi	2		
Masör-Masöz	2		
Diğer	8		

Kaynak: İPA 2015

İstihdam atışı verilen mesleklerle azalışı bildirilen mesleklere birlikte bakıldığında toplamda 26 kişilik bir artış olacağı belirtilmiştir.